

**RADA MIEJSKA
W LUBINIE**

**UCHWAŁA NR XLVII/359/14
RADY MIEJSKIEJ W LUBINIE
z dnia 21 stycznia 2014r.**

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Lubina na lata 2014 - 2020.

Na podstawie art.18, ust.2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 594, z późn. zm.), w związku z art. 16 b ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 182, z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Lubina na lata 2014 - 2020 w brzmieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Lubina.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2014r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Andrzej Górzyński

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBINA na lata 2014 – 2020

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

I. Charakterystyka społeczno – demograficzna

1. Ludność miasta Lubina	5
2. Zasoby ludzkie i instytucjonalne	8
3. Problemy społeczne	17
4. System pomocy społecznej	30

II. Diagnoza sytuacji społecznej

5. Analiza SWOT	36
6. Badania ankietowe. Charakterystyka problemów społecznych wg ankietowanych	39
6.1. Uzależnienia	41
6.2. Bezrobocie	41
6.3. Ubóstwo	42
6.4. Niepełnosprawność. Osoby starsze	42
6.5. Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	43
6.6. Rodziny wielodzietne i niepełne	43
6.7. Bezpieczeństwo publiczne	44
6.8. Przemoc domowa	44
6.9. Bezdomność	44
6.10. Warunki życia	45

III. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

7. Misja, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań	46
Cel strategiczny 1 – Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	47
Cel strategiczny 2 – Tworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej	50
Cel strategiczny 3 – Budowa systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	52
Cel strategiczny 4 – Rozwijanie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych	55
Cel strategiczny 5 – Doskonalenie jakości systemu usług społecznych	58
8. Wdrożenie i monitoring strategii	60
9. Ramy finansowe	61

Zakończenie

Spis tabel i wykresów

Wprowadzenie

Na podstawie art. 16b i art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 182 z późn.zm.) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 594 z późn.zm.) powołany Zarządzeniem Nr 12/2013 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie z dnia 12 marca 2013r. Zespół zadaniowy, w oparciu o dokonaną diagnozę sytuacji społecznej miasta Lubina i prognozę zmian w tym zakresie - przygotował niniejszą Strategię. Nowy dokument obejmujący swoim zakresem lata 2014 – 2020 nawiązuje do celów i kierunków działań ujętych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubina na lata 2007-2013. Głównym celem opracowania była aktualna ocena zasobów Gminy w zakresie pomocy społecznej i dopasowanie poszczególnych przedsięwzięć w obszarze pomocy, aktywności i integracji społecznej do obecnych potrzeb mieszkańców Lubina i możliwości miejskiego samorządu, a także doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk.

Zasadniczym celem każdej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest integracja, promowanie partnerstwa i dialogu pomiędzy wszystkimi instytucjami publicznymi i niepublicznymi mogącymi angażować się w działania do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego, a także edukacja m.in. w zakresie diagnozy społecznej, prognozowania i planowania działań w dłuższej perspektywie, zarządzania kapitałem ludzkim, zasobami infrastrukturalnymi, promowania instrumentów i możliwości ekonomii społecznej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Lubina na lata 2014-2020, zwana w dalszej części Strategią Społeczną, stanowi integralną część Strategii Rozwoju Miasta Lubina 2020 i jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, precyzującym i uszczegóławiającym działania lubińskiego samorządu gminnego podejmowane w obszarze miejskiej polityki społecznej. Strategia Społeczna jest spójna również z pozostałymi przyjętymi programami, takimi jak:

- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- Program Współpracy Miasta Lubina z Organizacjami Pozarządowymi i Podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 składa się z trzech głównych części: charakterystyki społecznej i demograficznej mieszkańców, diagnozy najważniejszych problemów społecznych miasta Lubina, określenia priorytetowych celów i kierunków działań strategicznych w obszarze lokalnej polityki społecznej oraz modułu wdrożeniowego.

Charakterystyka społeczno-demograficzna objęła następujące obszary problemowe: stan i struktura wieku ludności, wykształcenie, aktywność zawodowa a także zasoby ludzkie i instytucjonalne miasta Lubina.

Druga część stanowi diagnozę najważniejszych problemów społecznych Lubina, opracowanych na podstawie: analizy SWOT, wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców oraz badania źródeł zastanych.

Część trzecia określa cele strategiczne, operacyjne i związane z nimi zadania. W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta Lubina na najbliższe siedem lat. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Ponadto zostały wskazane sposoby wdrożenia, monitoringu wraz z określeniem wskaźników oceny Strategii Społecznej.

Zadaniem **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020** jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie jak najwyższej jakości życia mieszkańcom miasta Lubina, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz społeczności lokalnej, jako całości.

Nowa Strategia Społeczna to planowe zintegrowanie mocnych stron i wykorzystanie potencjału Gminy Miejskiej Lubin w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

I. Charakterystyka społeczno – demograficzna

1. Ludność miasta Lubina

W 2012r. wg danych GUS liczba mieszkańców Lubina wyniosła 74.669 osób, w tym 35.920 mężczyzn, co stanowiło 48,1 % ogółu populacji i 38.749 kobiet (51,9 %). Większość to osoby w wieku 30-59 lat (33.512 osób - 44,9%), osoby starsze w wieku pow. 60 lat, stanowią 23 % mieszkańców naszego miasta (17.185 osób). Do 19 roku życia jest 13.798 osób (18.5%) a w wieku 20-29 lat - 10.174 osób (13,6%). Ogółem mieszkańców w wieku produkcyjnym (w tabeli grupy wiekowe: 20-29 i 30-59 lat) jest 43.686, co stanowi 58.5% populacji.

Tabela nr 1. Ludność miasta Lubina zameldowanych na pobyt stały w latach 2008-2012 wg płci i wieku (stan na 31 grudnia)

Wiek	2008		2009		2010		2011		2012	
	ogółem		ogółem		ogółem		ogółem		ogółem	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
ogółem	75.225		74.552		75.516		75.147		74.669	
	39.174	36.051	38.850	35.702	39.140	36.376	38.988	36.159	38.749	35.920
z tego:										
0-19	15.219		14.814		14.441		14.127		13.798	
	7.505	7.714	7.270	7.544	7.107	7.334	6.928	7.199	6.770	7.028
20-29	12.024		11.440		11.060		10.652		10.174	
	6.027	5.997	5.732	5.708	5.524	5.536	5.314	5.338	5.092	5.082
30-59	34.781		34.214		34.723		34.098		33.512	
	18.237	16.544	17.928	16.286	17.940	16.783	17.587	16.511	17.219	16.293
60 i więcej	13.201		14.084		15.292		16.270		17.185	
	7.405	5.796	7.920	6.164	8.569	6.723	9.159	7.111	9.668	7.517

Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn to kolejna cecha charakterystyczna struktury demograficznej Lubina. Na koniec 2012r. kobiety stanowiły niemal 52 % ogółu ludności miasta. Wartość tego współczynnika zmienia się w zależności od wieku, im starsze grupy, tym bardziej przeważają kobiety. Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności w wieku do 19 roku życia. W 2012r. udział tej grupy osób w ogólnej liczbie ludności stanowił 9,4 %.

Istotną zmianą demograficzną zaobserwowaną w Lubinie jest zmniejszenie ludności spowodowane coraz niższym przyrostem naturalnym. Spadek liczby urodzeń, przy niewielkich zmianach w liczbie zgonów, obserwowany jest już od wielu lat. Malejący przyrost naturalny stanowi bezpośrednią przyczynę zmniejszania się liczby ludności. W 2012r. roku zanotowano najniższy od kilku lat współczynnik dzietności tj. 1,26 promila, poniżej progu odnowy populacji, tj. 2,1 dziecka na kobietę. Model polskiej rodziny upodabnia się do wzorców zachodnioeuropejskich („2+1”, „2+2”) i wydaje się, że nie należy oczekiwać powrotu do wysokiej dzietności.

Jednym z istotniejszych problemów demograficznych zarówno w Lubinie, jak i w Polsce jest starzenie się społeczeństwa. A zatem wzrost udziału osób starszych

w ogólnej liczbie ludności, jest konsekwencją wydłużania się trwania życia ludzkiego przy równoczesnym malejącym współczynniku dzietności. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa Lubina będzie rzutował nie tylko na wielkość przyrostu naturalnego w przyszłości, ale również na liczebność ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Napływ młodości na rynek pracy zmniejszył się, natomiast wzrosła liczba i udział ludności w podeszłym wieku. Znajomość tych danych pozwoli określić kształtowanie się zasobów pracy oraz ustalić program polityki społecznej na najbliższe lata. Szczegółowe badania z 2012r. pozwoliły na wyodrębnienie charakterystycznych właściwości demograficznych Lubina, do których należy:

- niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym 12.313,
- wysoki odsetek ludności w wieku produkcyjnym 48.286*,
- wzrastający udział ludności w wieku poprodukcyjnym 14.070.

Tabela nr 2. Ludność miasta Lubina wg płci i aktywności zawodowej w latach 2008-2012

Aktywność zawodowa	2008		2009		2010		2011		2012	
	ogółem		ogółem		ogółem		ogółem		ogółem	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
ogółem	75.225		74.552		75.516		75.147		74.669	
	39.174	36.051	38.850	35.702	39.140	36.376	38.988	36.159	38.749	35.920
z tego:										
wiek przedprodukcyjny	13.325		12.908		12.682		12.530		12.313	
	6.561	6.764	6.300	6.608	6.218	6.464	6.173	6.357	6.064	6.249
wiek produkcyjny*	51.116		50.216		50.543		49.415		48.286	
	25.208	25.908	24.630	25.586	24.353	26.190	23.656	25.759	23.017	25.269
wiek poprodukcyjny	10.784		11.428		12.291		13.202		14.070	
	7.405	3.379	7.920	3.508	8.569	3.722	9.159	4.043	9.668	4.402

Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

* przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy; dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet: 18-59 lat;

Pogłębiający się proces starzenia ludności Lubina to konsekwencja wydłużania się przeciętnego trwania życia, zmniejszania się liczby dzieci i młodości oraz coraz wolniejszego wzrostu liczby ludności w wieku produkcyjnym, któremu towarzyszy proces starzenia się zasobów siły roboczej - wzrastanie liczby osób w wieku powyżej 45 roku życia. Wzrost liczby osób starszych spowoduje zwiększenie obciążenia systemów: zabezpieczenia społecznego i świadczeń zdrowotnych. Zwiększy się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, tym bardziej, że coraz mniejsza liczba urodzeń oraz malejąca liczba osób w rodzinach, a także zmiana stylu życia mogą w znacznym stopniu ograniczyć możliwość pomocy i opieki nad osobami starszymi sprawowanej przez członków ich rodzin.

Analizując ruch migracyjny ludności Lubina, należy zauważyć, że przyczyną zmniejszenia ludności Lubina, zwłaszcza w ostatnich 5 latach jest ujemne saldo migracji ludności. Z danych Urzędu Miejskiego w Lubinie wynika, że w 2012r. z pobytu stałego wymeldowało się 1.765 osób. W tym samym czasie zameldowanych zostało na pobyt stały 997 osób. Saldo migracji wyniosło minus 768. W badaniach migracji określa się jego saldo, które jest różnicą między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie.

Tabela nr 3. Ruch migracyjny ludności Lubina w latach 2008-2012

Rok	Liczba ludności	Zameldowanie na pobyt stały	Wymeldowanie z pobytu stałego	Saldo migracji* (w promilach)
2008	75.225	902	1.832	-12,36
2009	74.552	844	1.809	-12,94
2010	75.516	1.002	1.847	-11,19
2011	75.147	1.015	1.776	-10,13
2012	74.669	997	1.765	-10,29

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Lubinie.

* współczynnik salda migracji (‰ - w przeliczeniu na 1000 osób) jest różnicą między liczbą zameldowań i wymeldowań podzieloną przez liczbę ludności i pomnożoną przez 1000.

Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w minionym 10-leciu, jest stały wzrost poziomu wykształcenia ludności powiatu lubińskiego. Największą dynamikę pozytywnych zmian odnotowano w odniesieniu do osób z wykształceniem wyższym, których udział zwiększył się z 8,9% w 2002r. do 16,3% w 2011r. wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej. W okresie międzypisowym liczba osób z wykształceniem średnim i policealnym zmniejszyła się z 33,4% do 32,5%. Zwraca uwagę fakt, że w okresie międzypisowym zmniejszył się odsetek osób, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową z 26,3 % w 2002r. do 23,5 % w 2011r. W porównaniu do wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002r. odnotowano znaczny spadek osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia.

Tabela nr 4. Ludność powiatu lubińskiego w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i płci na podstawie wyników spisów powszechnych przeprowadzonych w latach 2002 i 2011

Poziom wykształcenia*	2002			2011		
	ogółem		%	ogółem		%
	M	K		M	K	
ogółem	91.033			93.534		
z tego:						
wyższe	8.132		8,9	15.261		16,3
	3.705	4.427		6.356	8.905	
średnie i policealne	30.457		33,5	30.433		32,5
	13.203	17.254		13.917	16.516	
zasadnicze zawodowe	23.916		26,3	22.024		23,5
	14.664	9.252		13.409	8.615	
podstawowe ukończone	24.185		26,6	19.655		21,0
	10.882	13.303		8.878	10.777	
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	2.504		2,8	999		1,1
	863	1.641		212	787	

Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

* w podziale na wykształcenie nie uwzględniono nieustalonego poziomu wykształcenia. W NSP 2011 nie ustalono ponadto poziomu wykształcenia dla osób przebywających za granicą 12 m-cy i dłużej

Rozpatrując poziom wykształcenia kobiet i mężczyzn na podstawie wyników NSP 2011 należy zauważyć, że to kobiety częściej niż mężczyźni posiadali wykształcenie wyższe. Podobną sytuację obserwujemy analizując osoby o średnim i policealnym poziomie wykształcenia, gdzie kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni ukończyły tego typu szkołę.

Analizując dane dotyczące struktury demograficznej miasta Lubina w ostatnich latach można wskazać główne tendencje zmian ludnościowych:

- malejąca liczba ludności
- niskie wskaźniki dzietności
- ujemne saldo migracji
- przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn
- zmniejszenie się liczby dzieci i młodzieży
- wydłużanie średniej długości życia
- starzenie się społeczeństwa (zmniejszanie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym a także produkcyjnym z jednoczesnym zwiększaniem ludności w wieku poprodukcyjnym).

2. Zasoby ludzkie i instytucjonalne

Lubin jest siedzibą władz samorządowych: powiatowych, gminnych miejskich i gminnych wiejskich realizujących swoje ustawowe zadania. Szeroko reprezentowane są organizacje społeczne, kulturalne oraz sportowe.

Stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz instytucje działające w obszarze pomocy społecznej

Podstawowym podmiotem zaangażowanym w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie miasta Lubina jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W realizowanych przez tę jednostkę działaniach związanych z pomocą społeczną niejednokrotnie konieczna lub przydatna jest pomoc wielu innych instytucji.

Jednostki pomocy społecznej współpracują ze zlokalizowanymi na terenie Gminy Urzędem Miejskim, Policją, szkołami, organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz działającym w powiecie Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem Rejonowym, Starostwem Powiatowym. Instytucje z poziomu województwa odgrywają marginalną rolę. Intensywność i charakter współpracy pomiędzy wymienionymi podmiotami jest różny ze względu na wiele czynników. Jednym z ważniejszych jest wola współpracy oraz wspólne zadania wynikające z aktów prawnych.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie funkcjonują:

- Dom Opieki „Szarotka”
- Dom Dziennego Pobytu „Senior”
- Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny
- Żłobek nr 2
- Żłobek nr 3
- Klub Integracji Społecznej.

Współpraca na rzecz tworzenia systemowych rozwiązań, mających na celu wsparcie, jak również aktywizację klientów pomocy społecznej wymaga współdziałania pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z przedstawicielami wielu lokalnych instytucji, w tym szczególnie z:

- policją,
- strażą miejską,
- jednostkami oświatowymi (przedszkola, szkoły, poradnia psychologiczno-pedagogiczna),
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- organem pomocy społecznej na szczeblu powiatowym,
- sądem (kuratorzy społeczni i zawodowi),
- placówkami ochrony zdrowia,
- kościołami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób potrzebujących.

Współpraca w głównej mierze sprowadza się do wzajemnej wymiany informacji, która w tej sferze odgrywa kluczową rolę.

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Lubin jest miastem, w którym organizacje działające w sferze pomocy społecznej aktywnie uzupełniają działania na rzecz osób potrzebujących szczególnej pomocy i wsparcia, przeciwdziałają ich dyskryminacji, tworzą mechanizmy wyrównujące ich szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw. Są to m.in.:

- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta
- Stowarzyszenie „Dać Nadzieję”
- Lubińskie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane
- Stowarzyszenie Civis Europae
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski
- Stowarzyszenie Integracji Społecznej Klub Abstynentów i Ich Rodzin „Ariadna”
- Klub Abstynenta „Arka” przy Parafii św. M. Kolbe
- Stowarzyszenie Integracyjne Osób Uzależnionych i Ich Rodzin „Krokus”
- Stowarzyszenie – Klub Abstynenta „Płomień”
- Stowarzyszenie „Palium”
- Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse”
- Stowarzyszenie „Realna Nadzieja”
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka
- Stowarzyszenie Seniorów „Trzeci Wiek”
- Stowarzyszenie Opieki Długoterminowej „Otwarta Dłoń”
- Fundacja na Rzecz Bezpieczeństwa Dzieci i Młodzieży
- Polski Związek Niewidomych – Koło Terenowe
- Stowarzyszenie Monar Dom Samotnych Matek z Dziećmi

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lubinie

Baza edukacyjna

Edukacja to spójny system kształcenia i wychowania obejmujący różne poziomy kształcenia, w formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. W systemie tym uczestniczą dzieci, młodzież i dorośli, nabywając wiedzę ogólną lub zawodową, a także różne umiejętności. Edukacja sprzyja także kształtowaniu postaw niezbędnych do funkcjonowania w społeczności lokalnej. Efektywna edukacja o wysokiej jakości jest kluczowym warunkiem rozwoju społeczeństwa, a także jest drogą do podnoszenia jakości życia, tak w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym.

Jakość, dostępność oraz otwartość edukacji warunkuje rozwój społeczeństwa obywatelskiego bazującego na zasadzie spójności społecznej. Przygotowanie, a następnie uczestnictwo obywateli w procesie uczenia się przez całe życie wzmacnia w nich gotowość do podejmowania wyzwań, działań innowacyjnych oraz poczucie własnej wartości; wspiera ich rozwój osobisty i pozwala na swobodne poruszanie się po nowoczesnym rynku pracy.

W Lubinie funkcjonują oświatowe placówki publiczne dla których Gmina Miejska jest organem prowadzącym. Są to: 3 żłobki, 13 przedszkoli, 9 szkół podstawowych oraz 6 gimnazjów. Publiczne szkolnictwo ponadgimnazjalne prowadzone jest przez 5 placówek. W Lubinie funkcjonuje także Zespół Szkół i Placówek Oświatowych (2 specjalne szkoły podstawowe, 2 specjalne gimnazja, Specjalna Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Specjalna Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Szkolne Schronisko Młodzieżowe), prowadzony przez powiat lubiński. Ważnym elementem systemu edukacji są jednostki kształcenia ustawicznego organizujące różnego typu kursy i szkolenia. Ich zakres jest zróżnicowany i wynika z aktualnych potrzeb rynkowych. Ponadto na terenie miasta znajdują się jednostki niepubliczne stanowiące uzupełnienie oferty edukacyjnej. Są to m.in.:

Przedszkola niepubliczne

- Przedszkole Społeczne „Akademia Przedszkolaka”
- Społeczne Przedszkole „Montessori”
- Przedszkole Niepubliczne „Akademia Maluszka”
- Przedszkole Niepubliczne „Zielone Przedszkole”
- Przedszkole Prywatne „Radosny Maluszek”
- Przedszkole Niepubliczne „Planeta Zdrowia”.

Szkoły niepubliczne

- Zespół Szkół Społecznych
- Salezjańskie Gimnazjum i Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące
- Prywatne Policealne Studium Administracji Publicznej
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Policealna Szkoła Górnicza Miedziowego Centrum Kształcenia Kadr
- Liceum Ogólnokształcące TEB Edukacja dla Dorosłych
- Szkoła Europejska „Eurocollege”
- Studium Medyczne TEB Edukacja
- I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- III Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Studium Zawodowe dla Dorosłych

- Policealna Szkoła
- Policealne Studium Zawodowe dla Dorosłych
- Policealne Studium
- Studium Zawodowe dla Dorosłych
- Medyczne Studium
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych EDUKACJA

Szkoły niepubliczne językowe

- Centrum Językowe Harvard
- Cogito Kursy Językowe
- English Academy for Kids
- MOOSE Centrum Języków Obcych
- Helen Doron Early English
- Royal College
- Szkoła Języków Obcych MCKK
- Szkoła Języków Obcych W&W

Szkolnictwo wyższe jest reprezentowane przez Uczelnię Zawodową Zagłębia Miedziowego.

Tabela nr 5. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do lubińskich placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Lubin (stan na 31 grudnia 2012r.)

Rodzaj placówki	Liczba dzieci
żłobki	230
przedszkola	2.250
szkoły podstawowe	3.909
gimnazja	2.200
szkoły ponadgimnazjalne	3.876

Źródło: Urząd Miejski w Lubinie, MOPS w Lubinie

Lubińskie szkoły posiadają bogatą bazę lokalową i dydaktyczną. Sale lekcyjne wyposażone są w różnorodny sprzęt multimedialny: komputery stacjonarne i przenośne, projektory, system Interwrite, którego najważniejszym elementem są tablice interaktywne. Pracownie komputerowe są nowoczesne oraz posiadają stały i nieograniczony dostęp do Internetu. W ramach realizacji rządowego programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „Cyfrowa szkoła” dokonano zakupu pomocy dydaktycznych i urządzeń niezbędnych do realizacji programów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Szkoły wspierają indywidualne zainteresowania i talenty każdego ucznia poprzez stwarzanie możliwości udziału w różnorodnych kołach zainteresowań, m.in.: językowych, matematyczno-informatycznych, matematyczno-szachowych, plastycznych, przyrodniczych, taneczno-wokalnych, artystycznych, teatralnych. Uczniowie szczególnie zainteresowani zagadnieniami edukacji działają w Klubie Europejskim, którego członkowie gromadzą informacje na temat państw członkowskich i instytucji wspólnotowych Unii Europejskiej. Uczniowie biorą udział także w zajęciach sportowych, wyrównawczych, terapeutycznych i profilaktycznych. W szkołach średnich prowadzone są fakultety w ramach przygotowań do matury, zajęcia „kultura kreatywności”, a także kursy, m.in. kelner-barman, animator czasu

wolnego. W ofercie szkół znajduje się także wysokospecjalistyczna pracownia dla zawodu fototechnik: ciemnia i atelier fotograficzne oraz pracownia obróbki zdjęć.

We wszystkich szkołach realizowane są różnorodne programy, których tematyka jest zgodna z przepisami prawa oświatowego, ale też odpowiada potrzebom wychowanków. Wśród przeprowadzonych programów wyróżnić można:

- **Projekt „Bezpieczna szkoła”** – celem przedsięwzięcia było przekazanie jak najszerszej wiedzy z zakresu bezpieczeństwa internetowego najmłodszych użytkowników oraz pobudzenie świadomości opiekunów na temat zagrożeń, na które narażone są dzieci, a które mogą wpłynąć na ich rozwój. Projekt Bezpieczna Szkoła to także szkolenia dla nauczycieli chcących pogłębić swoją wiedzę odnośnie zagadnień dotyczących bezpieczeństwa internetowego dzieci z zastosowaniem różnorodnych metod;
- **Projekt „Dolnośląska e-Szkoła”** – polegał na wdrożeniu przejścia wybranych szkół na Dolnym Śląsku na wyższy etap technologii informacyjnej w edukacji, poprzez wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technicznych, odpowiednie przygotowanie nauczycieli oraz utworzenie elektronicznych platform uczenia się;
- **Projekt „Szkoła promująca zdrowie”** – koncepcja programu wynika bezpośrednio z założeń promocji zdrowia, a polega na tworzeniu warunków i podejmowaniu działań, które sprzyjają: dobremu samopoczuciu społeczności szkolnej, podejmowaniu przez jej członków działań na rzecz zdrowia własnego i innych ludzi oraz tworzenia zdrowego środowiska;
- **Projekt systemowy „Ćwiczę, rozumiem, potrafię”** skierowany do uczniów klas I-III lubińskich szkół specjalnych. Głównym założeniem projektu było przede wszystkim wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez indywidualizację procesu kształcenia dla najmłodszych uczniów, dla których organem prowadzącym jest powiat lubiński. W ramach projektu finansowane były zajęcia dodatkowe oraz doposażenie szkół w materiały dydaktyczne;
- **Program „Leonardo da Vinci”**, który jest częścią programu edukacyjnego Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie”. Program promuje innowacyjne podejścia do edukacji i doskonalenia zawodowego w taki sposób, aby systemy kształcenia jak najpełniej odpowiadały potrzebom rynku pracy. Program Leonardo da Vinci wspiera także mobilność pracowników na europejskim rynku pracy, aby absolwenci i pracownicy zdobywali nowe kwalifikacje w czasie staży i praktyk zawodowych oraz doskonalili swoje umiejętności według nowoczesnych standardów.

W szkołach podstawowych i gimnazjalnych realizowane były ponadto takie projekty jak: „Szkoła pisania”, „Czytam więc jestem”, „Grunt to dobre wychowanie”, „Ja i ty bezpieczni w szkole”, „Z naszym pokoleniem na stadion”, „Trzymaj formę”, „Nowe horyzonty edukacji filmowej”, „Akademia melomana”, „Czystość dla Lubina”, „Czas na zdrowie”, „Szkoła z klasą 2.0”, „Szkoła promująca ekorozwój”, „Szkoła dbająca o bezpieczeństwo”, „Szkoła odkrywców talentów ORE”, „Szkoła ucząca się”, „Szlifowanie diamentów”, „Lepsza szkoła”.

Baza sportowa lubińskich placówek oświatowych jest zadowalająca. Każda szkoła posiada boisko i salę gimnastyczną (w niektórych przypadkach dwie lub trzy sale gimnastyczne), zaś uczniowie Zespołu Szkół Sportowych mają do dyspozycji także siłownię sportową oraz boisko z torem lekkoatletycznym, korzystają też z obiektów Regionalnego Centrum Sportu w Lubinie: krytej pływalni Centrum 7, stadionu i hali

sportowej. Szkolenie sportowe prowadzone jest w następujących dyscyplinach: lekkoatletyka, łyżwiarstwo szybkie z wrotkarstwem, pływanie, piłka ręczna, piłka nożna, piłka siatkowa. Jedna placówka posiada w swojej bazie także basen, boiska szkolne „Orlik” oraz salę gimnastyczną przystosowaną do halowej gry w piłkę nożną, ręczną, siatkówkę, koszykówkę. Na koniec 2012r. w lubińskich klasach sportowych naukę pobierało 1094 uczniów.

W Lubinie realizowany jest integracyjny model nauczania i wychowania, polegający na włączaniu dzieci niepełnosprawnych w środowisko szkoły ogólnodostępnej. Dzieci o zróżnicowanych, specyficznych potrzebach edukacyjnych mają możliwość wzrastania w gronie rówieśników, przygotowując się do normalnego życia w społeczeństwie. Szkoła integracyjna umiejscowiona jest w centrum Lubina, uczęszczają do niej dzieci zamieszkałe w obwodzie oraz uczniowie niepełnosprawni z terenu miasta i gminy. Najliczniejszą grupę stanowią uczniowie edukacji wczesnoszkolnej. Budynek szkoły jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością, posiada windę, podjazdy, oznaczenia kolorystyczne pięter, odpowiednio dostosowane toalety. Placówka posiada także autobus do przewozu uczniów niepełnosprawnych.

Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, mogą otrzymać pomoc o charakterze socjalnym w postaci stypendium lub zasiłku szkolnego. Celem pomocy jest zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji. Świadczenia przyznawane są na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, realizowanych w szkole albo poza nią, bądź jako pomoc rzeczowa np. na zakup podręczników czy artykułów szkolnych. Szkolny system stypendialny ma także charakter motywacyjny. Za wysokie osiągnięcia w nauce lub sporcie uczniowie otrzymują pomoc pieniężną.

Kultura, rekreacja, sport

Zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną dla lubinian przedstawiają: Centrum Kultury „MUZA”, Młodzieżowy Dom Kultury, Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe” oraz Regionalne Centrum Sportowe. W Lubinie odbywają się imprezy o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym.

Centrum Kultury „MUZA” szerzy kulturę w szerokim tego słowa znaczeniu od ponad 40 lat. Obecnie posiada 2 sale kinowe (dużą-404 miejsca i kameralną-150 miejsc) oraz sale: błękitną, konferencyjną i bankietową (wynajmowane na różnego rodzaju spotkania, pokazy i konferencje), a także salę prób i salę warsztatową, gdzie popołudniami codziennie odbywają się warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W ofercie placówki znajdują się seanse filmowe, spektakle teatralne, koncerty. Organizowane są ponadto spotkania z ciekawymi ludźmi, wystawy, konkursy wokalne i taneczne dla dzieci i młodzieży. W kinie odbywają się noce z filmem, przeglądy tematyczne, kiermasze plakatów oraz różnorodne konkursy, m.in. Lubin-Dance, Dziecięcy Konkurs Wokalny „O Złotą Nutkę”, Ogólnopolski Konkurs Recytatorski.

Rozwój różnorodnych zainteresowań dzieci i młodzieży umożliwia także Młodzieżowy Dom Kultury, który tworzy warunki do spędzania czasu wolnego w ciekawy i twórczy sposób. W placówce prowadzone są sekcje dla dzieci i młodzieży z całego powiatu lubińskiego, m.in. sekcja muzyczna (koło gitarowe, instrumenty klawiszowe, studio piosenki „AMA”), sekcja sportowa (szermierka, taekwon-do,

taniec towarzyski, cheerleaders), sekcja teatralna (Koło Teatr-Film, Teatrzyk „Urwisy”, Dziecięcy Kabaret, Teatr „Pęknięte Zwierciadło”, Recytacja i Monodram, Teatrzyk „Kto to?”), sekcja plastyczna (malarstwo i rzeźba, rysunek i grafika, ABC plastyki, 1000 technik plastycznych, ceramika, Akademia Malucha, batik, Zabawy ze sztuką), sekcja językowa, informatyczna, zajęcia logopedyczne, modelarstwo i origami, Klub Szachowy, fotografia. Oprócz zajęć stałych MDK jest organizatorem konkursów i przeglądów o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim.

Miejską jednostką organizacyjną kultury działającą na terenie Lubina jest Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe”, którego celem działalności jest tworzenie, upowszechnianie kultury ze szczególnym uwzględnieniem współczesnej, profesjonalnej twórczości z zakresu sztuk plastycznych. Do podstawowych zadań Ośrodka Kultury należy rozbudzanie, rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb i zainteresowań kulturalnych mieszkańców miasta, prezentacja i promocja współczesnej twórczości plastycznej, edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; tworzenie, gromadzenie, dokumentowanie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury; promocja kulturalna miasta i regionu. Ośrodek realizuje swoje zadania poprzez organizację wystaw i warsztatów artystycznych (m.in. Lubińskie Biennale Sztuki, Akademia Rzemiosła Artystycznego, Artystyczne Abecadło, Wyspa Sztuki), organizację akcji plastycznych, plenerów, spektakli, koncertów, recitali oraz spotkań autorskich (m.in. Akcja Wakacje, Akcja Ferie, Festiwal Muzyka z Oblężonego Miasta, Dni Lubina, Piątkowe Granie – wakacyjna scena prezentacji muzycznych), popularyzowanie wiedzy o sztuce poprzez działalność oświatową, poradnictwo metodyczne itp. (Pracownia Działań Twórczych ARTPUNKT), dokonywanie zakupów dzieł sztuki oraz wydawnictw w celu ich upowszechniania (obecnie kolekcja dzieł sztuki będących własnością Ośrodka Kultury „Wzgórze Zamkowe” liczy około 50 prac), obrót dziełami sztuki i wydawnictwami, organizację aukcji dzieł sztuki, salonów sprzedaży.

W bogatą tradycję szkolenia dzieci i młodzieży pod kątem piłki nożnej wpisuje się Akademia Piłkarska KGHM Zagłębie Lubin. Akademia Piłkarska to przemysłowy i konsekwentny projekt „Zagłębia Lubin” oraz właściciela klubu, firmy KGHM Polska Miedź SA, którego celem jest stworzenie profesjonalnego ośrodka szkolenia piłkarskiego, w którym młodzi adepci futbolu z terenu Zagłębia Miedziowego będą mogli rozwijać swoje talenty. Równie duży nacisk, jak na szkolenie piłkarskie, kładzie się w programie Akademii na przygotowanie nowych sportowców do życia w społeczeństwie.

Jednym z decydujących czynników rozwoju sportu jest posiadanie dobrze rozwiniętej sieci obiektów sportowych oraz zapewnienie dostępności i efektywności ich wykorzystania dla sportu kwalifikowanego, jak i sportu masowego. Życie sportowe miasta organizują: Regionalne Centrum Sportowe oraz Międzyzakładowy Klub Sportowy „Zagłębie Lubin”.

Od wielu lat Regionalne Centrum Sportowe wspiera zadania, które mają na celu rozwój sportu oraz rozwój inwestycji sportowych, angażując się w sprawę budowy i modernizacji infrastruktury sportowej. RCS dysponuje wieloma znakomicie wyposażonymi placówkami, dostępnymi dla wszystkich, którzy chcą czynnie uprawiać sport, rekreację i uczestniczyć w obszernej gamie propozycji czynnego wypoczynku.

Mieszkańcy Lubina mają do wyboru następujące obiekty sportowe:

Stadion lekkoatletyczny posiadający pełnowymiarowe boisko piłkarskie o nawierzchni trawiastej, ponadto w arenie usytuowana jest 8 torowa bieżnia,

skocznie do skoku wzwyż i rzutnie. Stadion wyposażony jest w doskonałe nagłośnienie i nowoczesne, zadaszone trybuny z siedziskami dla 1100 kibiców;

4 nowoczesne boiska o sztucznej nawierzchni, których podłoże jest najwyższej jakości i przeznaczone jest do wszystkich dyscyplin sportu. Obiekty służą do rozgrywek w piłkę nożną czy siatkówkę. Do dyspozycji są także 3 korty o standardowych wymiarach;

Kręgielnia klasyczna i bowling, posiadająca 4 tory do gry w kręgle klasyczne i 2 tory do bowlingu. Ponadto kręgielnia zapewnia dodatkowe rozrywki rekreacyjno-sportowe, bilard, automaty do gier zręcznościowych, rzutki, cymbergaj, koszykówka, boxer i piłkarzyki;

2 baseny: Centrum 7 oraz basen Ustronie – obiekty spełniają wszelkie standardy sanitarne, funkcjonalne i rekreacyjne. Do dyspozycji amatorów pływania są nowoczesne 6-torowe niecki ze stali nierdzewnej oraz inne atrakcje typu: sauna fińska, parowa, turecka i na podczerwień, płaszcz wodny i inne urządzenia do masażu. Basen Centrum 7 posiada najnowocześniejszy sprzęt elektroniczny do pomiaru czasu z matą dotykową służący do przeprowadzania zawodów pływackich. Z basenów można korzystać indywidualnie oraz w ramach grup zorganizowanych. Do dyspozycji uczniów jest także basen przy Zespole Szkół Nr 2;

Korty ceglane: 7 kortów tenisowych z nawierzchnią z mączki ceglanej oraz półkort ze ścianą treningową – to obiekt dla amatorów tenisa ziemnego;

Lodowisko czynne w sezonie zimowym. Wokół niego usytuowany jest tor do jazdy szybkiej na łyżwach. Latem pełni on rolę toru do jazdy na wrotkach i łyżworolkach. Jest to jeden z największych tego typu obiektów na Dolnym Śląsku;

2 hale sportowe: Hala Sportowa przy ul. KEN 17b i przy ul. Norwida 10. Obiekty składają się z sal głównych o wymiarach 42x23m oraz 42,5x24m, szatni, pomieszczeń sanitarnych, siłowni fitness. W hali przy ul. Norwida na co dzień trenują zawodniczeki KGHM METRACO Zagłębie Lubin, zawodnicy MKS Zagłębia Lubin oraz zawodnicy KS Cuprum Mundo Piłki Siatkowej. Dodatkowym atutem hali jest ścianka wspinaczkowa, która jest nie tylko sposobem na pozbycie się nadmiaru energii, ale przede wszystkim ciekawym pomysłem dla rodziców na spędzenie aktywnie czasu wspólnie z dzieckiem.

Bazę sportową Lubina uatrakcyjnia także stadion Dialog Arena, którego właścicielem jest Zagłębie Lubin S.A. Stadion spełnia wszelkie kryteria dla stadionu 3 Kategorii Infrastruktury Stadionowej według UEFA. Oglądaniu meczów w luksusowych warunkach sprzyja odległość dzieląca trybuny od boiska – zaledwie 5,5 metra. Wszystkie miejsca na stadionie są zadaszone, stadion jest oświetlony przez 196 jupiterów, których łączna moc wynosi 2000 luksów, co umożliwia nadawanie transmisji meczów w jakości High Definition.

W Lubinie zarejestrowanych jest 41 stowarzyszeń kultury fizycznej.

Wśród instytucji kultury, które służą rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnich i informacyjnych mieszkańców miasta oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury wymienić należy działające na terenie Lubina biblioteki:

- Miejska Biblioteka Publiczna im. St. Staszica wraz z trzema filiami i Główną Wypożyczalnią,
- Biblioteka Pedagogiczna,
- Biblioteka Multimedialna „Czytnik”, pierwsza multimedialna biblioteka (możliwość odsłuchiwania książki mówionej oraz płyt muzycznych CD,

prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz pokazów prezentacji multimedialnych).

Plany pracy kulturalno-oświatowej miejskich bibliotek przewidują prowadzenie różnorodnych zajęć m.in. lekcji bibliotecznych oraz zajęć głośnego czytania, zaś w samych placówkach organizowane są także wystawy oraz spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki oraz spotkania Lubinśkiego Klubu Fantastyki.

Na terenie miasta Lubina działa także Uniwersytet Senioralny, który stanowi szansę na twórcze zagospodarowanie wolnego czasu ludziom starszym, emerytom i rencistom. Słuchacze mają możliwość uczestniczenia w wielu interesujących zajęciach (rekreacyjno-sportowe, informatyczne, nordic-walking, aerobik w wodzie, szachy, tenis ziemny i stołowy), wykładach, seminariach, nauce języków obcych. Uniwersytet Senioralny pobudza do aktywności i pomaga nie tylko w podtrzymaniu sprawności intelektualnej, ale także fizycznej.

Ochrona zdrowia

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludzi. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Na koniec 2012r. w Lubinie funkcjonował prowadzony przez powiat Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Zespół Opieki Zdrowotnej w Likwidacji oraz podmiot leczniczy – **Regionalne Centrum Zdrowia sp. z o.o.** Spółka została powołana w celu przejęcia działalności medycznej od Zespołu Opieki Zdrowotnej. Zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu Nr XII/99/2011 z dnia 15 czerwca 2011r. przejęcie działalności nastąpiło w dniu 1.10.2011r.

Misją Regionalnego Centrum Zdrowia jest ratowanie życia i zdrowia drugiego człowieka przy udziale profesjonalnej kadry, jak i nowoczesnego sprzętu, który pozwala na sprawne przeprowadzenie kompleksowych badań, a także dzięki codziennemu poświęceniu i zaangażowaniu wszystkich pracowników, niesienie pomocy ludziom, ratując ich zdrowie, a niejednokrotnie również życie. Do dyspozycji pacjentów jest 10 oddziałów szpitalnych, hospicjum stacjonarne, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej oraz 20 poradni specjalistycznych. W ofercie spółki znajduje się także Centrum Rehabilitacji, Poradnia Medycyny Pracy oraz Centralna Sterylizatornia.

W Lubinie swoją siedzibę ma także **Miedziowe Centrum Zdrowia S.A.**, spółka której 100% udziałów należy do KGHM Polska Miedź S.A. Tu znajduje się Szpital z całą bazą diagnostyczną: Zakładem Diagnostyki Laboratoryjnej i Zakładem Diagnostyki Obrazowej. Badania i leczenie są realizowane w ramach ubezpieczenia zdrowotnego finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz odpłatnie. W szpitalu pracuje doświadczona i wykwalifikowana kadra. W jego strukturze funkcjonuje: Regionalny Ośrodek Kardiologii i 7 oddziałów szpitalnych. Jednostkami szpitala są też Miedziowe Centrum Rehabilitacji, Miedziowe Centrum Medycyny Pracy, Miedziowe Centrum Badań Psychologicznych, Centralna Sterylizatornia.

Ofertę medyczną uzupełniają następujące jednostki lecznictwa. Są to m.in.:

- Centrum Psychiatrii i Psychologii MariaMed
- Poradnia Zdrowia Psychicznego „CDT Medicus”
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LUBMED”
- „Medicus” Centrum Diagnostyczno-Terapeutyczne
- Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „Medyk”
- „Amez” Specjalistyczna Przychodnia Lekarska
- „Salus” Przychodnia Lekarska
- „Eskulap” Specjalistyczna Przychodnia Lekarska
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Stomatologiczna „KORONA”
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Poradnie Stomatologiczne „LASER-DENT”
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Róża”
- Ośrodek Medycyny Pracy
- Centrum Zdrowia Kobiet „Femina”

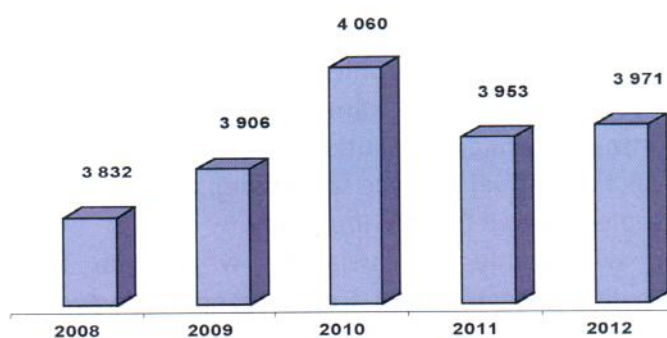
3. Problemy społeczne

Bezpieczeństwo mieszkańców

Jedną z istotnych potrzeb społecznych jest poczucie bezpieczeństwa. Obrazuje je zagrożenie przestępczością. Wysokie poczucie zagrożenia przestępczością stanowi ważny problem społeczny, polityczny a także kryminologiczny. Wzrost poczucia zagrożenia współwystępuje z reguły z takimi zjawiskami jak: pogorszenie standardu życia codziennego obywateli, zmniejszenie zaufania do wymiaru sprawiedliwości, organów policji-czy szerzej-władz państwa, ograniczenie możliwości prowadzenia nowoczesnej prewencji kryminalnej, opartej między innymi na współpracy policji z obywatelami.

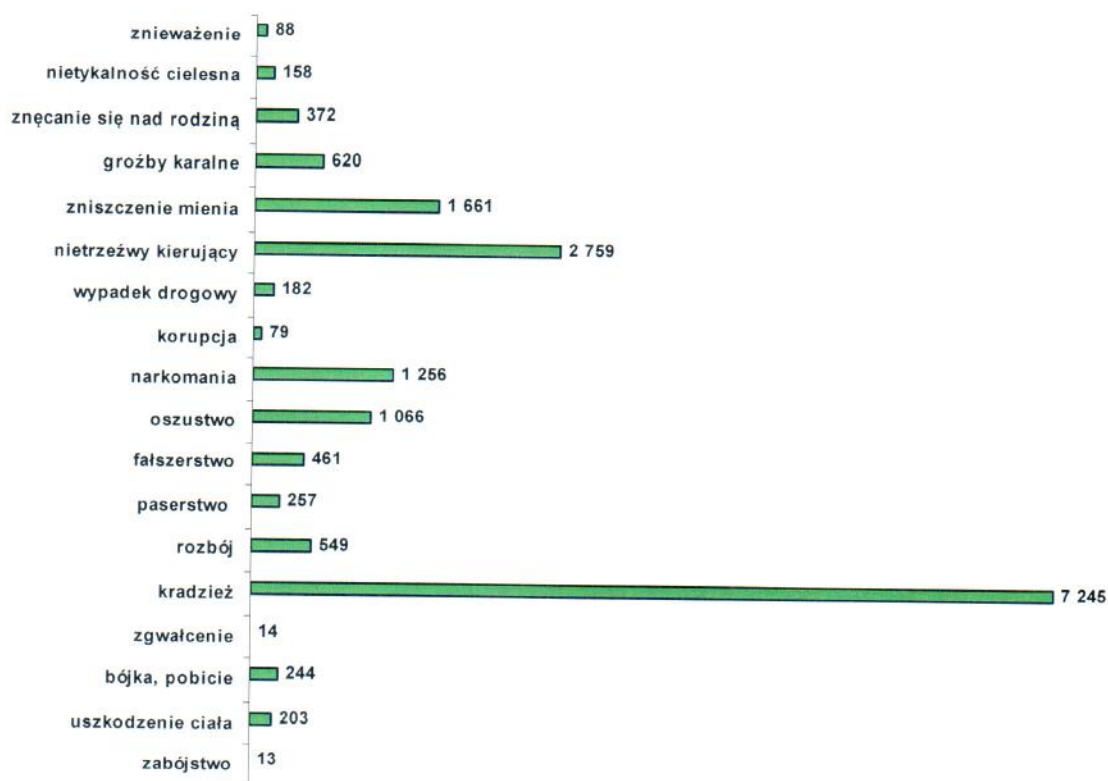
Przestępczość jako zjawisko społeczne rozwija się podobnie jak społeczeństwo i państwo i tak jak one przybiera różne formy.

Wykres nr 1. Liczba przestępstw popełnionych na terenie miasta Lubina w latach 2008-2012

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Lubinie.

Wykres nr 2. Wybrane kategorie przestępstw popełnionych na terenie miasta Lubina w latach 2008-2012

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Lubinie.

Z przedstawionej analizy stanu zagrożenia przestępczością w latach 2008-2012 wynika, że liczba przestępstw popełnionych na terenie miasta Lubina w poszczególnych latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie, przy czym największą liczbę przestępstw odnotowano w roku 2010. Najczęściej popełnianymi przestępstwami były kradzieże, w tym kradzieże z włamaniem (7.245). Liczną kategorią przestępstw były także te popełnione przez nietrzeźwych kierowców (2.759). Na kolejnych miejscach znalazły się: zniszczenia mienia (1.661), przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (1.256) oraz oszustwa (1.066).

Sprawcami przestępstw byli w głównej mierze dorośli - ok. 86%, natomiast nieletni stanowili ok. 14%.

Przemoc w rodzinie

Przemoc nie jest nowym problemem społecznym, ale jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie nam współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz poważniejsze skutki. Problem ten został zauważony zarówno w europejskiej jak i w polskiej polityce społecznej, bowiem jego następstwa prowadzą do wyłączenia społecznej jednostki lub grupy.

Przemoc w rodzinie przejawia się w różnych formach. W literaturze przedmiotu opisuje się następujące formy przemocy wewnątrzrodzinnej: fizyczną, emocjonalną, seksualną, ekonomiczną oraz izolację społeczną. W odniesieniu do dzieci wyróżnia się także zaniedbania opiekuńcze i wychowawcze rodziców (lub opiekunów prawnych).

Ujawnienie problemu przemocy w rodzinie zaowocowało rozwojem systemów ochrony prawnej oraz utworzeniem struktur pomocy ofiarom i sprawcom.

W 2005r. Sejm RP przyjął ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa określa zadania dla różnych podmiotów zarówno na poziomie instytucjonalnym, jak i społecznym.

Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Ofiary przemocy domowej potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej, a także wsparcia emocjonalnego. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, a co za tym idzie tworzenie koalicji lokalnych.

Narzędziem wykorzystywanym w pracy z ofiarami przemocy domowej jest procedura „Niebieskiej Karty”. Przepisy prawa określają sytuacje, w których przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia oraz policji podejmują czynności w ramach ww. procedury, a także ich obowiązki i sposób realizacji procedury.

Tabela nr 6. Liczba przeprowadzonych interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2008-2011

Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie	2008	2009	2010	2011
	86.455	81.415	83.488	70.867

Źródło: www.policja.pl.

Tabela nr 7. Liczba ofiar przemocy domowej. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2008-2011

Ofiary przemocy domowej w rodzinie	2008	2009	2010	2011
Ogółem	139.747	132.796	134.866	113.546
w tym:				
kobiety	81.985	79.811	82.102	70.730
mężczyźni	10.664	11.728	12.651	10.718
dzieci do lat 13	31.699	27.502	26.802	21.394
małoletni od 13 do 18	15.399	13.755	13.311	10.704

Źródło: www.policja.pl

Jak wskazują dane statystyczne, w Polsce w roku 2011 w porównaniu do lat poprzednich spadła liczba interwencji policji dotyczących przemocy domowej. Podobna tendencja spadkowa dotyczy również liczby ofiar przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Od 2012r. zmienił się system rejestracji statystycznej przemocy domowej, stąd dane publikowane przez Komendę Główną Policji dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskiej Karty” wyłącznie przez policję (bez danych z działalności innych podmiotów). I tak, w 2012r. liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” wyniosła 51.292, natomiast ogólna liczba ofiar przemocy – 76.993. Zdecydowana większość ofiar przemocy to kobiety, których

odsetek wynosił 65,3% (50.241), prawie 1/4 (19.172) stanowili małoletni, pozostałe 9,8% (7.580) - mężczyźni.

Rozwiązywaniem problemów związanych z przemocą domową w Lubinie zajmuje się m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który w tym zakresie ściśle współpracuje z Komendą Powiatową Policji.

Uchwałą Rady Miejskiej w Lubinie nr XXI/107/11 z dnia 28 czerwca 2011r. został powołany Miejski Zespół Interdyscyplinarny (MZI), którego zadaniem jest zintegrowanie działań lokalnych instytucji, podmiotów i służb - zmierzających do skoordynowanego przeciwdziałania zjawisku i wypracowanie rozwiązań systemowych. W ramach MZI funkcjonują grupy robocze zajmujące się skutecznym rozwiązaniem problemu konkretnej rodziny.

Tabela nr 8. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2008-2012

Podmiot sporządzający NK	2008	2009	2010	2011	2012*
MOPS	108	111	77	84	111
Policja	355	245	134	94	

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Lubinie oraz MOPS w Lubinie.

*liczba sporządzonych NK typu A (nowy formularz z podziałem na kategorie obowiązuje od 2012r.)

Trudno jest dokonać analizy porównawczej skali zjawiska przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w mieście, gdyż w związku ze zmianą przepisów prawa, od 2012r. zmienił się system ewidencjonowania i rejestracji statystycznej w tym zakresie. Ponadto, przedstawione w tabeli nr 8 dane dotyczą liczby sporządzonych NK, zatem liczba osób/rodzin objętych tą procedurą przez różne podmioty może się powielać w zestawieniach.

Mieszkańcy mogą korzystać z bezpłatnych porad prawnych w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Krzywdzonego Dziecka. Ponadto dla ofiar przemocy domowej prowadzone są spotkania w ramach grupy wsparcia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny wielodzietne i niepełne

Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma zasadnicze znaczenie dla trwałości i rozwoju każdego społeczeństwa. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny.

Szczególnie trudna sytuacja dotyczy rodzin wielodzietnych i niepełnych, które z różnych przyczyn wymagają wsparcia z pomocy społecznej i innych systemów zabezpieczenia społecznego. Wyniki badań w zakresie warunków życia gospodarstw domowych od wielu lat prowadzonych w Polsce wskazują, że to rodziny wielodzietne znajdują się grupie najbardziej zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012r. poniżej minimum egzystencji żyło ok. 10% osób w gospodarstwach małżeństw z 3 dziećmi na utrzymaniu i aż 27% osób w gospodarstwach małżeństw z 4 i większą liczbą dzieci. Osoby tworzące rodziny niepełne były we względnie lepszej sytuacji. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym dla rodzin niepełnych wyniósł ok. 9%.

Jednym z istotnych zadań polityki społecznej, realizowanej przez różne podmioty i instytucje, jest monitoring sytuacji życiowej najuboższych rodzin wielodzietnych, niepełnych, bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z innymi podmiotami, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, z samorządowymi szkołami, Policją i kuratorami sądowymi podejmuje szereg działań na rzecz dziecka i rodziny.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego występuje wśród pięciu najczęstszych powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Rocznie ok. 400 rodzin borykających się z takim problemem obejmowanych jest pomocą, przy czym największą liczbę klientów odnotowano w roku 2012. Jako osobny powód udzielania pomocy wymienia się potrzebę ochrony macierzyństwa. Z tego powodu w minionych trzech latach pomocą zostało objętych średnio ok. 100 rodzin. W powyższej liczbie rodzin znalazły się rodziny wielodzietne, które stanowiły odpowiednio: 13,6% w 2010r., 38,3% w 2011r., 33 % w 2012r.

Udzielana pomoc dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci, w wieku do ukończenia gimnazjum, ma na celu:

- zabezpieczenie potrzeb bytowych dziecka i rodziny (zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej, objęcie dożywianiem, organizowanie zbiórek żywności i odzieży oraz pośredniczenie w przekazywaniu żywności, używanego sprzętu AGD i RTV, mebli oraz odzieży),
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących (udzielanie profesjonalnego wsparcia i poradnictwa dzieciom i młodzieży szkolnej oraz ich rodzicom, organizacja działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców oraz ich aktywizacja zawodowa, preferencje dla rodzin wielodzietnych),
- zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych (organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, profilaktyka przez edukację i informację),
- wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych (działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą, doskonalenie wiedzy i umiejętności członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w zakresie metod pracy z rodziną, tworzenie rejestru rodzin niewydolnych wychowawczo).

Osoby starsze

Starzenie się społeczeństw, polegające na zwiększaniu się udziału ludzi starszych w stosunku do ogółu populacji, jest jednym z podstawowych problemów dzisiejszych czasów.

Proces starzenia się ludności jest wynikiem przeobrażeń ilościowych i jakościowych zachodzących w relacjach pomiędzy poszczególnymi grupami wieku ludności, uwarunkowanych szeregiem czynników demograficznych i społeczno-ekonomicznych. Do bezpośrednich należą: rodność, umieralność i migracje ludności.

Oznaczenie, kiedy zaczyna się starość demograficzna jest odmienne w zależności od przyjętego kryterium i skali. Podstawowym miernikiem starości demograficznej stosowanym w literaturze jest udział ludności w wieku 60/65 lat i więcej w stosunku do ogółu populacji danego obszaru.

Demograficzne starzenie się społeczeństw jest procesem, który objął niemal wszystkie kraje europejskie, a zwłaszcza kraje Zachodniej Europy. Polska jest krajem, w którym proces demograficznego starzenia postępuje niezwykle szybko. Widać to zarówno na poziomie kraju, jak i gminy.

W strukturze wiekowej ludności miasta Lubina na przestrzeni ostatnich pięciu lat można zauważyć stały proces zwiększania się grupy osób w wieku poprodukcyjnym z wyraźną przewagą kobiet. W roku 2008 liczba osób w tym przedziale wiekowym stanowiła 14,5%, podczas gdy w 2012r. już 18,8% w ogólnej liczbie mieszkańców miasta.

Tabela nr 9. Liczba mieszkańców Lubina w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2012

Rok	Kobiety powyżej 60 r.ż.	Mężczyźni powyżej 65 r. ż.	Razem
2008	7.458	3.446	10.904
2009	7.976	3.574	11.550
2010	8.564	3.722	12.286
2011	9.157	4.027	13.184
2012	9.654	4.376	14.030

Źródło: Urząd Miejski w Lubinie.

Wydłużanie się czasu trwania życia człowieka wraz z perspektywą dożycia sędziwej starości z jednej strony jest zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o rozwoju społecznym, postępie medycyny i ogólnej poprawie warunków życia. Z drugiej zaś strony, jeżeli spojrzymy na powyższy aspekt w skali masowej, jako na proces demograficznego starzenia się populacji - staje się on jedną z podstawowych kwestii społecznych, a tym samym poważnym wyzwaniem dla polityki społecznej. Jedną z form pomocy o coraz większym zasięgu i znaczeniu społecznym oferowanej przez gminę są usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, o czym szerzej w dalszej części niniejszego opracowania.

Niepełnosprawność

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne jako te, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Ustawa wymienia trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Ostatnie pełne, choć wstępne dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011. Według jego wstępnych wyników liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku (osoby niepełnosprawne biologicznie) i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych (osoby niepełnosprawne prawnie) wynosiła 4.697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju, wobec 14,3% w 2002r. Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1%, kobiet - 53,9%.

Analizując poszczególne kategorie osób niepełnosprawnych, w odniesieniu do ogólnej liczby ludności Polski - 4,1% stanowili niepełnosprawni wyłącznie biologicznie, 1,2% niepełnosprawni wyłącznie prawnie.

Orzekaniem o niepełnosprawności zajmuje się funkcjonujący na terenie miasta Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Tabela nr 10. Liczba osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Miejskiej Lubin w latach 2011-2012, wg wieku i stopnia niepełnosprawności

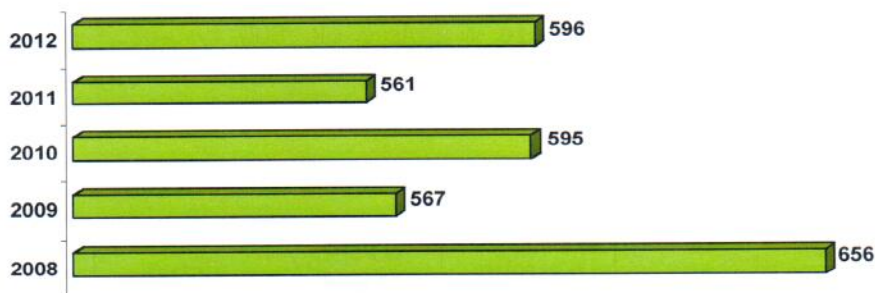
Rok	Osoby poniżej 16 r.ż.	Osoby powyżej 16 r.ż.			Razem
		stopień znaczny	stopień umiarkowany	stopień lekki	
2011	120	475	787	365	1.747
2012	144	445	968	385	1.942

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubinie.

Łączna liczba osób zaliczonych do niepełnosprawnych z terenu miasta Lubina w roku 2012r. zwiększyła się o 11,2% w porównaniu do 2011r., w tym o 20% wzrosła liczba osób poniżej 16 roku życia i 10,5% osób powyżej 16 roku życia. Z powyższej liczby osób, najwięcej osób zostało zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Ta grupa niepełnosprawnych zwiększyła się o 23%. Nastąpił natomiast spadek osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (o 6,3%).

Niepełnosprawność, obok ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby i bezrobocia jest jednym z dominujących powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Liczba rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności korzystających z pomocy utrzymuje się na zbliżonym poziomie, za wyjątkiem roku 2008, kiedy to była większa niż w latach następnych, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2008-2012

Źródło: MOPS w Lubinie.

Poruszając problem niepełnosprawności należy wskazać na rehabilitację osób niepełnosprawnych. Jest to zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

W ramach rehabilitacji zawodowej podejmowanych jest szereg działań, które mają na celu pomoc w powrocie osób niepełnosprawnych na rynek pracy. W związku z tym, wprowadzane są również liczne udogodnienia i ulgi w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także powoływane są zakłady pracy dla tych osób.

Pierwszym krokiem, aby powrócić do społeczeństwa, jest dla osoby niepełnosprawnej rehabilitacja lecznicza, mająca pomóc takiej osobie w odzyskaniu jak największej możliwej sprawności. Odbывается to między innymi poprzez leczenie, udział w turnusach rehabilitacyjnych, a także poprzez zakup sprzętu rehabilitacyjnego czy przedmiotów ortopedycznych.

Jeśli sprawność osoby niepełnosprawnej zostanie przywrócona do maksimum, może być podjęty kolejny proces rehabilitacji, jakim jest rehabilitacja społeczna. Ma ona na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Rehabilitacja ta odbywa się głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.

Instytucją dystrybuującą środki finansowe na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich zatrudnianie jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Część środków finansowych PFRON – wpierających przede wszystkim indywidualne osoby niepełnosprawne – przydzielana jest przez jednostki samorządu powiatowego i wojewódzkiego. W Lubinie jednostką taką jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Niewątpliwie mocną stroną miasta są także działające na jego terenie liczne instytucje i organizacje wspierające osoby niepełnosprawne.

Uzależnienia

Uzależnienie, jako poważny problem nie tylko społeczny ale i zdrowotny o negatywnych skutkach jest tematem nieustannych debat i zajmuje szczególne miejsce wśród kwestii społecznych. Dotyczy wielu obszarów naszego życia. Po bezrobociu alkoholizm, narkomania oraz spożywanie alkoholu przez młodzież są wymienione jako najważniejsze problemy społeczne.

Według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szacuje się że w Polsce ok. 800 tys. osób jest uzależnionych od alkoholu, zaś ok. 2,5 mln to osoby pijące szkodliwie. Skalę zjawiska zaprezentowano poniżej.

Tabela nr 11. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

	% populacji	w Polsce 38,6 mln	w mieście 100 tys. mieszk.	w mieście 25 tys. mieszk.	w gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2%	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmatłonkowie, rodzice)	ok. 4%	ok. 1,5 mln.	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4%	ok. 1,5 mln.	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7%	2-2,5 mln.	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 os.dorostłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dane szacunkowe)

Alkoholizm doprowadza osobę spożywającą alkohol do wyniszczenia tak zdrowotnego, jak i psychicznego. Według Światowej Organizacji Zdrowia, alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi. Oprócz tego, alkoholizm ze względu na skutki jakie ze sobą niesie, ma również wymiar społeczny. Najczęstsze negatywne zjawiska związane z nadużywaniem czy uzależnieniem od alkoholu to przemoc w rodzinie i przestępczość. Niejednokrotnie doprowadza do zjawiska nazywanego patologią społeczną.

Nałóg alkoholizmu dotyka pośrednio również osoby znajdujące się w otoczeniu pijącego, zwłaszcza jego rodzinę i bliskich.

Od 1 czerwca 2011r. zadania z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wcześniej zadania te wykonywał Miejski Ośrodek Profilaktyki i Wczesnej Terapii Uzależnień. W budynku MOPS ma też obecnie siedzibę Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ośrodek pomocy społecznej jest realizatorem uchwalanego corocznie Gminnego programu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii a także Programu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.

W ramach profilaktyki uzależnień podejmowanych jest szereg działań na rzecz dzieci i młodzieży. Są to m.in. prelekcje profilaktyczne i wykłady psychoedukacyjne prowadzone w placówkach oświatowych, zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla rodziców i nauczycieli, imprezy, spotkania, koncerty promujące wolny od substancji psychoaktywnych styl życia, obozy socjoterapeutyczne.

Działalność terapeutyczna to przede wszystkim: prowadzenie terapii indywidualnych, małżeńskich i rodzinnych, prowadzenie grup terapeutycznych, psychoedukacyjnych i grup wsparcia, pomoc psychologiczna i prawna, konsultowanie i kierowanie osób uzależnionych do specjalistycznych placówek leczenia odwykowego, współorganizowanie obozów terapeutycznych dla dorosłych, udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej, udzielanie pomocy społecznej, pomoc w integracji ze środowiskiem.

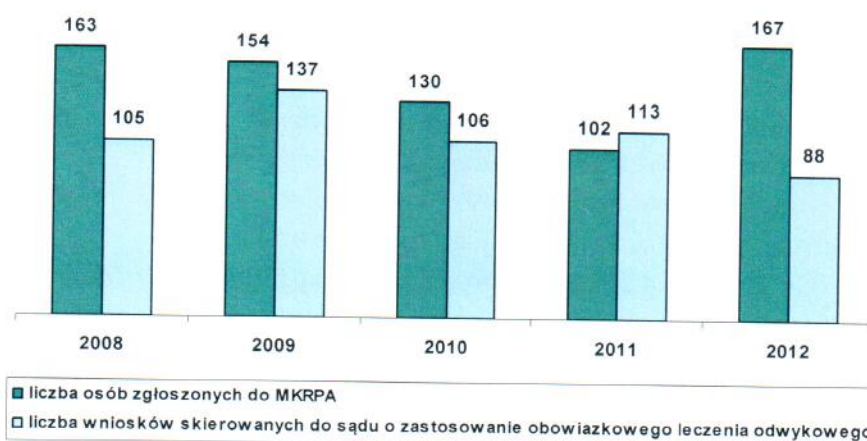
W obszarze działalności informacyjno-edukacyjnej w lokalnych mediach oraz miejskim portalu internetowym zamieszczane są audycje i publikacje prasowe dotyczące problematyki uzależnienia i współuzależnienia.

Tabela nr 12. Liczba osób objętych poradnictwem MOPS w Lubinie w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2008-2012

Rok	Osoby uzależnione			Osoby współuzależnione		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
2008	52	93	145	37	2	39
2009	36	97	133	27	7	34
2010	41	102	143	23	6	29
2011	41	89	130	40	0	40
2012	33	74	107	69	18	87

Źródło: MOPS w Lubinie.

Wykres nr 4. Problem uzależnienia od alkoholu na terenie miasta Lubina w latach 2008-2012

Źródło: MOPIWTU oraz MOPS w Lubinie.

W 2012r. poradnictwem objęto 107 osób uzależnionych. Liczba korzystających z porady specjalistycznej spadła w porównaniu do lat poprzednich. Zwiększyła się natomiast liczba osób współuzależnionych zgłaszających się po pomoc. Dane te nie wskazują jednakże na tendencję spadkową jeśli chodzi o problem alkoholizmu, gdyż liczba osób zgłoszonych do MKRPA w 2012r. wzrosła w porównaniu do lat poprzednich i była jednocześnie najwyższa na przestrzeni lat 2008-2012.

Bezdomność

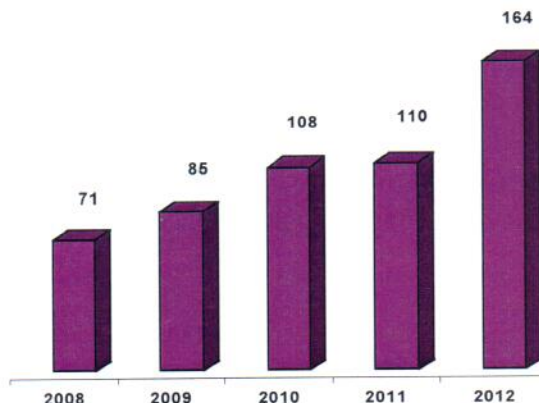
Po roku 1989 zjawisko bezdomności urosło w Polsce do rangi problemu społecznego, stając się przedmiotem aktywnej polityki społecznej państwa.

Bezdomność to zjawisko szczególnie złożone, wielowymiarowe, różnorodnie uwarunkowane i dynamiczne, dlatego przeciwdziałanie mu jest niezwykle trudne, często też mało skuteczne, bo wymaga nie tylko szybkiej interwencji, lecz - przede wszystkim - wskazania skutecznych sposobów wyjścia z trudnej sytuacji.

Na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, na terenie poszczególnych województw, przeprowadzono dwukrotnie (z 15 na 16 grudnia 2009r. i z 26 na 27 stycznia 2010r.) spis osób bezdomnych, którego celem było udzielenie odpowiedzi o liczbie udzielonych noclegów dla osób bezdomnych. W trakcie pierwszego badania w całej Polsce zarejestrowano 18.227 osób bezdomnych, w kolejnym - 20.960 osób. Należy założyć, że w przybliżeniu 1/3 osób bezdomnych nie skorzystała wówczas (nawet pomimo bardzo trudnych warunków atmosferycznych) z możliwości noclegu w placówkach dla osób bezdomnych. Uwzględniając to założenie możemy przyjąć, że liczba osób bezdomnych w Polsce wynosi około 30 tys. osób.

O tym jak poważnym problemem społecznym również w naszym mieście jest bezdomność świadczą dane statystyczne przedstawione na wykresie.

Wykres nr 5. Liczba osób bezdomnych objętych świadczeniami z pomocy społecznej w latach 2008-2012

Źródło: MOPS w Lubinie.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat obserwujemy wzrost liczby osób bezdomnych, przy czym w roku 2012 liczba tych osób była o prawie 50% wyższa niż w 2011r. i aż o 130% wyższa niż w 2008r.

Ustawowy obowiązek udzielenia schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy. Główny ciężar pomocy osobom bezdomnym w Lubinie spoczywa na Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, który problematyce bezdomności poświęca dużo uwagi.

Pomoc bezdomnym obejmuje kilka obszarów, od zapewnienia schronienia, wyżywienia i ubrania poprzez umożliwienie korzystania ze świadczeń zdrowotnych, po pomoc w znalezieniu zatrudnienia i powrotu do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Wszystkie osoby bezdomne są obejmowane pomocą w formie pracy socjalnej a także mają możliwość uczestniczenia w indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności. Program ma na celu wspieranie osoby bezdomnej w szczególności poprzez: pomoc w uzyskaniu należnych świadczeń, kierowanie na leczenie uzależnień i wsparcie w trakcie leczenia, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, konsultacje prawne i psychologiczne, jak również pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych i mieszkaniowych.

Aktywne działania na rzecz osób bezdomnych zaowocowały powstaniem w grudniu 2009r. Ogrzewalni prowadzonej aktualnie przez Koło Lubieńskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, która od stycznia 2013r. została przekształcona w całodobowe schronisko dla osób bezdomnych.

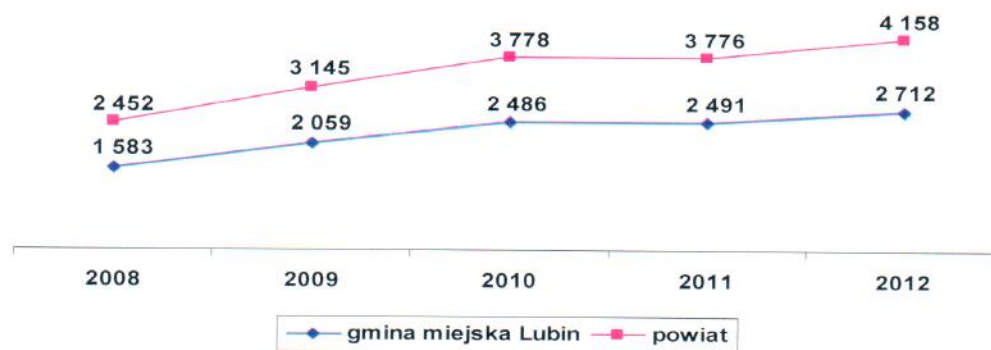
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy ze Strażą Miejską oraz Policją podejmuje działania prewencyjne wśród osób pozbawionych schronienia. Lustrowane są miejsca, w których przebywają osoby bezdomne. Na bieżąco uzyskują informacje o ofercie pomocowej. Ośrodek współpracuje także z Parafią p.w. Narodzenia NMP w Lubinie oraz miejscowym Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Dobroczynnym Kościoła Zielonoświątkowego.

Bezrobocie

O tym, że bezrobocie w Polsce stało się problemem społecznym świadczy dynamika, skala i struktura tego zjawiska, jak i jego negatywne konsekwencje odczuwane coraz silniej. Problem ten ma swój nie dający się zlekceważyć wymiar

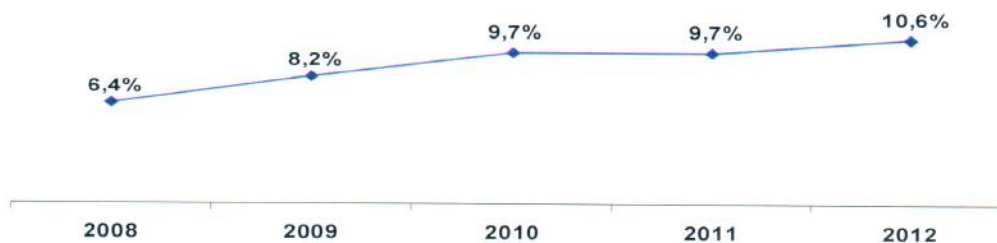
ekonomiczno-społeczny. Ludzie, którzy nie pracują, nie powiększają dochodu narodowego, a zabezpieczenia socjalne, jakie trzeba im zagwarantować, nieuchronnie obciążają budżet. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokajanie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Prowadzi też do narastania kwestii społecznych jak: kwestia ubóstwa, edukacyjna, zdrowotna itd.

Wykres nr 6. Liczba osób bezrobotnych na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy Lubinie w latach 2008-2012 (stan na 31 grudnia).

Źródło: PUP w Lubinie.

Wykres nr 7. Stopa bezrobocia w powiecie lubińskim w latach 2008-2012 (stan na 31 grudnia).

Źródło: PUP w Lubinie.

Według danych statystycznych, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie na dzień 31 grudnia 2012r. wynosiła 4.158 i była najwyższa na przestrzeni ostatnich pięciu lat. W powyższej liczbie, bezrobotni z terenu miasta Lubina stanowili aż 65,2% (2.712 osób, w tym 1.628 kobiet). Natomiast w porównaniu do roku 2008 stan bezrobocia w powiecie lubińskim wzrósł o 69,6%, przy czym w gminie miejskiej Lubin o 71,3%. Stopa bezrobocia tj. procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej) na koniec 2012r. wynosiła 10,6% i była wyższa o 4,2% w stosunku do 2008r. Należy jednakże zauważyć, że stopa bezrobocia w powiecie lubińskim była i tak stosunkowo niska w porównaniu do innych powiatów i podregionów województwa dolnośląskiego. I tak, w podregionie legnicko-głogowskim powiat lubiński zajmował pod tym względem trzecie miejsce, natomiast w całym województwie – szóste.

Tabela nr 13. Bezrobotni z terenu Gminy Miejskiej Lubin według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy (stan na 31 grudnia 2012r.)

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych
Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	do 1	278
	1-3	579
	3-6	524
	6-12	592
	12-24	443
	pow.24	296
Wiek	18-24	564
	25-34	890
	35-44	556
	45-54	414
	55-59	220
	60-64	68
Wykształcenie	wyższe	508
	policealne i średnie zawodowe	586
	średnie ogólnokształcące	304
	zasadnicze zawodowe	626
	gimnazjalne i poniżej	688
Staż pracy	do 1 roku	524
	1-5	580
	5-10	383
	10-20	341
	20-30	246
	30 lat i więcej	96
	bez stażu	542
ogółem		2.712, w tym 1.628 kobiet

Źródło: PUP w Lubinie.

Na koniec 2012r. spośród ogólnej liczby wszystkich osób bezrobotnych w mieście - 60% stanowiły kobiety. Najbardziej dotkniętą bezrobociem kategorią społeczną są osoby młode, co potwierdzają przedstawione dane. Osoby w wieku od 25 do 34 lat stanowiły najwyższy odsetek bezrobotnych (32,8%). Drugą, pod względem liczebności grupą były osoby od 18 do 24 lat (20,8%). Łącznie wymienione kategorie wiekowe generowały ponad połowę wszystkich osób bezrobotnych. 25,4% ogółu posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej, zaś 23,1% - zasadnicze zawodowe. Najniższy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,2%). Pod względem stażu pracy - najliczniejszą kategorią byli bezrobotni, których staż wynosił od 1 roku do 5 lat (21,4%). Wśród osób bezrobotnych - 21,8% pozostawało bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku. Widać natomiast spadek bezrobotnych po przekroczeniu tego przedziału czasowego, co jest zjawiskiem zadowalającym nie potwierdzającym reguły, że im dłuższy okres pozostawania poza zatrudnieniem, tym trudniejszy powrót do pracy.

Dzięki licznym programom i projektom adresowanym do bezrobotnych wielu z tych osób udało się podjąć zatrudnienie i powrócić na rynek pracy, a były to: szkolenia, prace interwencyjne, refundacja składki ZUS, staże, prace społecznie użyteczne, dotacje, doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy. Efektywność wszystkich programów realizowanych w roku 2012 w naszym powiecie wyniosła 68%.

4. System pomocy społecznej

Pomoc społeczna

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiających godne warunki życia. Pomoc społeczna ma na celu ułatwienie potrzebującym przezwyciężenia trudnych sytuacji, których nie są oni w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Podstawą do udzielenia pomocy społecznej są m.in.:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowe,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Prawo do świadczeń pieniężnych, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej okoliczności uzasadniającej udzielenie pomocy, jest kryterium dochodowe, i w zależności czy pomoc dotyczy osoby samotnie gospodarującej, czy rodziny wynosi ono obecnie, odpowiednio: 542 zł i 456 zł.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej.

Tabela nr 14. Powody przyznania pomocy mieszkańcom Lubina w latach 2008-2012

Liczba osób/rodzin objętych pomocą	Wyszczególnienie				
	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo					
Liczba rodzin	1.017	894	938	870	902
Liczba osób w rodzinach	2.406	2.039	1.993	1.828	1.845
Bezrobocie					
Liczba rodzin	531	553	583	603	671
Liczba osób w rodzinach	1.443	1.385	1.458	1.531	1.699
Niepełnosprawność					
Liczba rodzin	656	567	595	561	596
Liczba osób w rodzinach	1.221	1.107	1.057	1.033	1.094

Długotrwała lub ciężka choroba					
Liczba rodzin	821	666	741	711	751
Liczba osób w rodzinach	1.639	1.391	1.424	1.348	1.390
Bezradność (problemy)					
Liczba rodzin	462	431	377	415	478
Liczba osób w rodzinach	1.495	1.297	1.272	1.333	1.452
Alkoholizm					
Liczba rodzin	86	75	107	100	123
Liczba osób w rodzinach	150	133	193	162	192
Narkomania					
Liczba rodzin	5	2	3	10	6
Liczba osób w rodzinach	16	13	3	15	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Liczba rodzin	72	100	103	94	109
Liczba osób w rodzinach	305	348	405	398	450
w tym: wielodzietność					
Liczba rodzin	25	20	14	36	36
Liczba osób w rodzinach	130	100	76	195	196
Bezdomność					
Liczba rodzin	71	64	91	97	158
Liczba osób w rodzinach	90	75	111	115	164
Opuszczenie zakładu karnego					
Liczba rodzin	18	23	33	33	34
Liczba osób w rodzinach	24	50	42	51	42
Zdarzenia losowe					
Liczba rodzin	23	9	7	9	7
Liczba osób w rodzinach	67	16	13	14	15
Sieroctwo					
Liczba rodzin	1	3	0	1	1
Liczba osób w rodzinach	2	5	0	5	3
Przemoc w rodzinie-ofiary przemocy					
Liczba rodzin	15	21	57	60	45
Liczba osób w rodzinach	49	57	173	185	125
Przemoc w rodzinie-sprawcy przemocy					
Liczba osób			15	18	12

Źródło: MOPS w Lubinie

Tabela nr 15. Wybrane kategorie osób, którym udzielono pomocy i wsparcia, wg wieku, aktywności zawodowej i płci (stan na 31 grudnia 2012r.)

Wiek 0-17		Wiek produkcyjny		Wiek emerytalny	
M	K	M	K	M	K
993	995	478	820	72	173
w tym osoby długotrwale korzystające:					
133	148	198	200	45	83

Źródło: MOPS w Lubinie

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze są formą pomocy kierowaną do osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych. Rodzaj usług oraz ich wymiar i zakres dostosowywany jest indywidualnie do sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i dochodowej świadczeniobiorcy.

Pomoc świadczona jest, przede wszystkim, w miejscu zamieszkania klienta przez pielęgniarki, opiekunki środowiskowe, a także psychologa i rehabilitanta. Odpłatność osób korzystających z usług ustalana jest w oparciu o sytuację dochodową tych osób.

Usługi opiekuńcze świadczone są ponadto w dwóch lubińskich ośrodkach wsparcia dziennego pobytu. Dom Dziennego Pobytu „Senior” świadczy podopiecznym pomoc w zakresie działań mających na celu wsparcie i uaktywnianie osób starszych w sferze psychicznej, fizycznej i społecznej. Natomiast Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie zapewnienia dziennej kompleksowej opieki (min. uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, oddziaływania dydaktyczno - wychowawcze o charakterze różnorodnej terapii), pielęgnacji (jako wsparcie procesu leczenia) oraz rehabilitacji fizycznej w zakresie nieobjętym przepisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Całodobowa opieka

Osobom, którym z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie można zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, gdyż wymagają opieki całodobowej, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W Lubinie funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej: Dom Opieki „Szarotka”. Jest on przeznaczony dla 35 osób, mężczyzn i kobiet przewlekłe somatycznie chorych. Są to głównie osoby ze schorzeniami układu krążenia, narządów ruchu, z otępieniem starczym i zaburzeniami pamięci wynikającymi z podeszłego wieku. Placówka świadczy całodobową opiekę w zakresie usług bytowych (m.in. żywienia, odzieży, utrzymania czystości) opiekuńczych (pomoc w podstawowych czynnościach życiowych) i wspomagających (m.in. umożliwienie udziału w terapii zajęciowej, zaspokajanie potrzeb religijnych i kulturalnych, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z rodziną i społecznością lokalną). Ponad połowa mieszkańców to osoby wymagające całkowitej opieki tzn. pielęgnacji, karmienia, pomocy w poruszaniu się. W przeciągu całego 2012r. w lubińskim dps przebywały 43 osoby (w 2011 odpowiednio 37 osób).

Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe są formą pomocy świadczoną na rzecz gospodarstw domowych, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Tabela nr 16. Przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba gospodarstw domowych	1.817	1.597	1.419	1.551	1.533

Źródło: MOPS w Lubinie

Świadczenia rodzinne

Zmiany przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, wprowadzone z początkiem 2010r. miały ogromny wpływ na liczbę uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych. Poszerzył się krąg osób uprawnionych do tego świadczenia. Taki stan prawny sprawił, że w 2012r. w porównaniu do roku 2009 liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 286%.

Kolejna zmiana ustawy (obowiązująca od 1 stycznia 2013r.) wprowadziła nowe świadczenie opiekuńcze: specjalny zasiłek opiekuńczy. Jest on przyznawany osobie, która po pierwsze, zobowiązana jest do alimentacji, a po drugie rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą niepełnosprawną. Świadczenie to uzależnione jest od kryterium dochodowego rodziny; wynosi ono obecnie 623 zł na osobę w rodzinie.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jeżeli niepełnosprawność powstała nie później niż do ukończenia 18 r.ż. lub w trakcie nauki w szkole bądź w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 r.ż. Prawo do tego świadczenia nie jest uzależnione od dochodu rodziny. Wprowadzone zmiany przepisów spowodowały zmniejszenie liczby uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego przy jednoczesnym zwiększeniu miesięcznej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego (w 2013r. z kwoty 520 zł do kwoty 620 zł).

W latach poprzednich jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przyznawana była niezależnie od posiadanego przez rodzinę dochodu. Od 1 stycznia 2013r. zapomoga ta przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.992 zł. Wprowadzenie przez ustawodawcę progu dochodowego spowodowało dla wielu rodzin ograniczenie dostępu do tego świadczenia.

Tabela nr 17. Przyznanie świadczeń rodzinnych w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych					
średnia miesięczna liczba rodzin	1.686	1.329	1.416	1.208	1.113
Kwota świadczeń	4.046.838	3.538.448	3.621.647	3.124.240	2.803.702
Świadczenie pielęgnacyjne					
Liczba świadczeń	840	762	1.576	2.421	2.943
w tym dzieci do 16 r.ż.					117
Kwota świadczeń	352.576	332.440	816.010	1.253.842	1.522.509
w tym dzieci do 16 r.ż.					648.862
Zasiłek pielęgnacyjny					
Liczba świadczeń	19.151	20.865	21.469	22.205	22.958
w tym dzieci do 16 r.ż.					356
Kwota świadczeń	2.930.103	3.192.345	3.284.757	3.397.365	3.512.574
w tym dzieci do 16 r.ż.					652.698
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka					
Liczba świadczeń	195	196	179	119	101
Kwota świadczeń	195.000	196.000	179.000	119.000	101.000

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka					
Liczba świadczeń	779	762	771	714	716
Kwota świadczeń	779.000	762.000	777.000	714.000	716.000
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego*					
Liczba świadczeń	1.557	7.171	527	552	574
Kwota świadczeń	467.480	2.271.490	2.566.175	2.811.873	3.056.865
Zaliczka alimentacyjna*					
Liczba świadczeń	4.988	73			
Kwota świadczeń	1.007.400	6.638			

Źródło: MOPS w Lubinie

*Od stycznia do września 2008r. była wypłacana zaliczka alimentacyjna, natomiast od października 2008r. świadczenie z Funduszu alimentacyjnego. Do spraw rozpoczętych wcześniej miały zastosowanie przepisy o zaliczce alimentacyjnej, stąd dane liczbowe w 2009r.

Pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę, z początkiem 2012r., obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Zadanie to realizowane jest w oparciu o 3-letni gminny program wspierania rodziny. Gmina Miejska Lubin od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej funkcji. Zatem skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się tym problemem.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla miasta Lubina na lata 2012-2014 zakłada wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają, czego efektem będzie pozostawienie dziecka w środowisku rodzinnym. W 2012r. (stan na dzień 31 grudnia) odnotowano 356 rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie w 2012r. objął pomocą finansową i rzeczową łącznie 1460 rodzin (w tym rodziny bezdzietne i jednoosobowe gospodarstwa domowe), tj. 3086 osób. Realizując cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny zapewniono wsparcie (w oparciu o ustawę o pomocy społecznej), przede wszystkim, dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci w wieku do ukończenia gimnazjum.

Tabela nr 18. Wartość udzielonej pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo, w których wychowują się dzieci w wieku do ukończenia gimnazjum, w 2012r.

Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci w rodzinie	Kwota udzielonej pomocy finansowej	Wartość udzielonej pomocy rzeczowej
417	1.809	1.254	526.134	12.659

Źródło: MOPS w Lubinie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi stałą współpracę, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, z samorządowymi szkołami, Policją i kuratorami sądowymi w zakresie monitorowania sytuacji rodzin, poprzez wspólne spotkania i wymianę informacji oraz opracowywanie procedur i planów pomocy.

W przypadku rozeznania przez pracowników socjalnych sytuacji zagrożenia dla dzieci, praktyką jest zawiadamianie Sądu Rejonowego w Lubinie o zauważonych nieprawidłowościach.

Poza wsparciem finansowym udzielana jest pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego:

- terapeutyczna - świadczona przez pracowników Sekcji Profilaktyki Uzależnień,
- prawna - udzielana przez zespół radców prawnych,
- psychologiczna - udzielana przez psychologa i konsultanta.

Pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w 2012r. przedstawiała się następująco:

- konsultacje i psychoterapia indywidualna oraz konsultacje małżeńskie i rodzinne: 231 osób,
- porady i konsultacje prawne w ramach Punktu Konsultacji do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Krzywdzonego Dziecka - 145 osób,
- spotkania w ramach grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej - 34,
- konsultacje prawne dla podopiecznych MOPS - 299, w tym 52 dla rodzin z dziećmi.

W ramach wsparcia interdyscyplinarnego dzieci i rodzin naturalnych, prowadzony jest rejestr rodzin niewydolnych wychowawczo, w którym na koniec 2012r. zaewidencjonowano 60 rodzin, w tym 43 niepełnych. W rodzinach tych wychowuje się 147 dzieci. Ich sytuacja jest na bieżąco monitorowana.

Ponadto, jeżeli podejmowane działania były niewystarczające, rodzinom przydzielano asystenta rodziny w celu pomocy we wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, a w szczególności:

- wspierania rodziny w prawidłowym zaspokajaniu potrzeb rozwojowych dzieci,
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- wspierania kariery szkolnej dziecka/ci,
- wspierania rodziców w wypełnieniu ról społecznych,
- współpraca z instytucjami, organizacjami, specjalistami na rzecz dzieci i rodziny.

Zadania asystenta określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela nr 19. Struktura wydatków na poszczególne zadania ustawowe

Nazwa zadania	2008	2009	2010	2011	2012
	Kwota	Kwota	Kwota	Kwota	Kwota
Domy pomocy społecznej	1.552.797	1.769.524	1.894.030	2.194.127	2.412.537
Ośrodki Wsparcia	1.987.654	2.880.624	2.591.765	2.183.789	2.576.893
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	9.996.566	10.549.214	11.681.303	12.023.343	12.399.441
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne	117.994	114.716	125.669	139.681	159.998

Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	2.038.358	1.955.350	863.057	879.280	1.061.840
Zasiłki stałe*	0	0	1.142.154	1.065.316	1.198.777
Dodatki mieszkaniowe	1.550.184	1.384.960	1.649.136	1.720.752	1.484.607
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	50.200	51.300	52.680	183.292	1.331.408
Dożywianie	1.245.133	1.267.317	1.119.034	1.015.808	1.017.338
Żłobki	2.540.346	2.523.889	4.125.578	2.894.360	3.636.719
Pomoc materialna dla uczniów	0	0	41.133	112.260	138.562
Przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi	0	0	0	374.746	856.467
Klub Integracji Społecznej i Punkt Informacji Obywatelskiej	0	12.597	173.702	185.570	191.847
Współfinansowanie pieczy zastępczej	0	0	0	0	33.463

Źródło: MOPS w Lubinie

*zasiłki stałe zostały wyodrębnione w 2010r., do tego czasu były ujęte łącznie z zasiłkami i pomocą w naturze

Jak pokazuje tabela nr 19 największe wydatki dotyczyły realizacji zadań określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Kolejną grupę na przestrzeni pięciu lat, stanowiły wydatki na zadania związane z funkcjonowaniem miejskich żłobków. Znaczące dla budżetu pomocy społecznej były też wydatki poniesione na dwa ośrodki wsparcia: Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny i Dom Dziennego Pobytu „Senior”, jak również na utrzymanie Domu Opieki „Szarotka” i opłaty Gminy ponoszone z tytułu pobytu naszych mieszkańców w innych domach pomocy społecznej. Stosunkowo nowym zadaniem jest współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, stąd wydatki w 2012r. nie były jeszcze wysokie. Sytuacja zmieni się zasadniczo już od 2013 roku i w latach kolejnych bowiem % udział w partycypowaniu kosztów Gminy w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka w takich placówkach zwiększa się z 10% w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej - do 50% w trzecim roku i latach następnych.

II. Diagnoza sytuacji społecznej

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT odnosi się wyłącznie do kwestii społecznych.

Mocne strony

- Stosunkowo niska skala bezrobocia na terenie miasta;
- Wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości;
- Wysoki poziom aktywności pracowników służb społecznych w działaniach na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży;
- Dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- Prowadzenie systematycznych kampanii w obszarze profilaktyki uzależnień;
- Istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi z którymi ściśle współpracują władze lokalne;

- Dysponowanie indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności;
- Dożywanie osób bezdomnych przez jadłodajnię przy Parafii p.w. św. Jana Bosko a także istnienie organizacji pozarządowej, zapewniającej schronienie osobom bezdomnym;
- Dysponowanie przez miasto różnymi formami pomocy społecznej dla osób starszych;
- Możliwość samorealizacji osób starszych w organizacjach pozarządowych;
- Korzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym;
- Funkcjonowanie w obszarze niepełnosprawności różnorodnych, aktywnie działających organizacji pozarządowych, z którymi współpracują władze lokalne;
- Wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej, chętna do ustawicznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- Rozwój warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej;
- Bezpłatne poradnictwo prawne dla klientów MOPS;
- Znacząca pozycja środków finansowych Europejskiego Funduszu Społecznego w zakresie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Istnienie stabilnych struktur pomocy społecznej w mieście

Słabe strony

- Wysokie bezrobocie wśród osób z wyższym wykształceniem i wykształceniem zawodowym (zasadniczym i średnim);
- Występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia;
- Deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek, ośrodków wsparcia i mieszkań dla rodzin będących w sytuacjach kryzysowych na terenie miasta;
- Niewystarczające działania pomocowe lokalnej społeczności na rzecz uzależnionych;
- Niedostatek lokali socjalnych;
- Postępujący zanik odpowiedzialności i więzi rodzinnych;
- Niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych w mieście;
- Przeciążenie pracowników pomocy społecznej ilością zadań administracyjnych;
- Brak sieci świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży;
- Niewystarczający zasób infrastruktury pomocy i integracji społecznej;
- Słaba kondycja finansowa organizacji pozarządowych - brak stabilności finansowania działalności bieżącej;
- Niekorzystna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy pod względem współczynnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia;
- Niskie zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych;
- Brak możliwości prawnych przeznaczania środków EFS na zadania inwestycyjne (obszar pomocy społecznej);
- Roszczeniowa i bierna postawa części klientów pomocy społecznej;
- Dziedziczenie biedy przez kolejne pokolenia podopiecznych

Szanse

- Programy dla długotrwale bezrobotnych powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, możliwością przekwalifikowań i reorganizacji;
- Wzrasta mobilność zawodowa i geograficzna;
- Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży;
- Prowadzenie przez szkoły i instytucje miejskie programów profilaktycznych;
- Traktowanie uzależnień jako problemu społecznego;
- Istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy;
- Rozumienie potrzeb osób bezdomnych przez lokalną wspólnotę;
- Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych;
- Likwidowanie barier architektonicznych;
- Współpraca i wymiana doświadczeń z innymi jednostkami pomocy społecznej;
- Postawa służb społecznych ukierunkowana na rozwój i innowacje;
- Wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej;
- Poprawa możliwości uczestnictwa niepełnosprawnych dzieci i młodzieży w ogólnodostępnym systemie kształcenia;
- Koordynacja działań jednostek różnych szczebli administracji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie a także wspierania rodziny naturalnej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- Zwiększenie wrażliwości społecznej na problemy związane z chorobami psychicznymi, otępiennymi oraz minimalizacja syndromu stygmatyzacji chorych oraz ich bliskich;
- Rosnący odsetek ludzi wykształconych i poprawa warunków ich zatrudnienia;
- Umiejętne pozyskiwanie środków na cele rozwojowe i aktywizacyjne;
- Możliwość zlecania zadań publicznych w zakresie szeroko rozumianej pomocy i integracji społecznej innym podmiotom zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

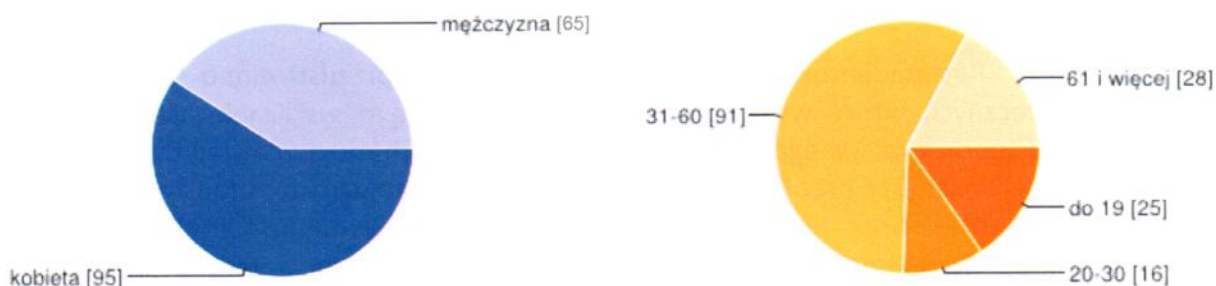
Zagrożenia

- Wzrost przejawów wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych;
- Stosowanie praktyk nielegalnego zatrudnienia;
- Występowanie: rozpadu więzi społecznych i rodzinnych, zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, bezrobocia, przemocy w rodzinie, ubóstwa;
- Ograniczona opieka medyczna w szkołach;
- Oznaki zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie;
- Istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych;
- Wzrost liczby osób samotnych spowodowany wyjazdami dzieci i wnuków za granicę;
- Niepełne dostosowanie infrastruktury do osób starszych;
- Ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju niesprzyjająca pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym;
- Wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne;

- Migracja zawodowa kadry pomocy społecznej do innych miast i krajów;
- Niekorzystne trendy demograficzne;
- Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym;
- Rozproszenie działań podejmowanych przez różne podmioty;
- Uzależnienie od zewnętrznych (unijnych) dotacji na realizację zadań na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

6. Badania ankietowe. Charakterystyka problemów społecznych według ankietowanych

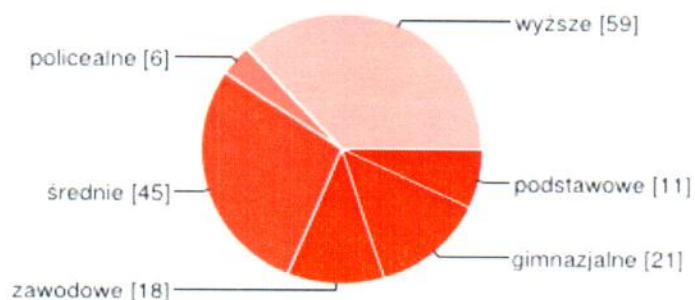
Głównym założeniem niniejszej Strategii Społecznej jest przedstawienie szeregu problemów związanych ze sferą socjalną społeczności lokalnej, a także wskazanie kierunków ich rozwiązania. Określenie i zdiagnozowanie problemów społecznych występujących w Lubinie było możliwe poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców reprezentujących różne grupy wiekowe, wykształcenie, aktywność zawodową, w tym przedstawicieli lokalnych instytucji. Wybór metody zależy od charakteru badań. W niniejszej pracy, jako narzędzie badawcze, został użyty kwestionariusz ankiety. Badania zostały przeprowadzone w okresie kwiecień-sierpień, ale dodatkowo ankieta dostępna była na stronie internetowej MOPS. Dobór próby był celowo-losowy a liczebność przebadanych wyniosła 160 osób. Respondenci, w pytaniach otwartych, mieli możliwość swobodnej wypowiedzi na temat postrzeganych przez siebie problemów. Najczęściej każdy z badanych mógł wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi.

Płeć i wiek należą do podstawowych zmiennych, które określają funkcjonowanie indywidualne i społeczne jednostek oraz możliwość rozwoju. Zmienna płci wyznacza cele życiowe i wraz ze zmienną wieku informuje nas o własnych zasobach jednostki tj. własnych środkach, możliwościach i uprawnieniach.

Większość badanych to kobiety (95), które stanowiły 59% ogółu respondentów, w związku z tym wyniki badań są zdominowane przez odpowiedzi kobiet.

Większość ankietowanych to osoby w wieku produkcyjnym od 20-60 lat (67%), osoby w przedziale wiekowym 61 lat i więcej stanowiły 18 % ogółu badanych. W przedziale wiekowym do 19 r.ż. badani stanowili 16%. Wiek badanych jest zróżnicowany, dominują osoby w wieku 31-60 lat (93 os.) i ta kategoria wiekowa miała duży wpływ na wyniki badań.

Analiza poziomu wykształcenia określa poziom intelektualny i ewentualne kwalifikacje badanych i wykazała, że 37% (59 os.) ogółu respondentów stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 4% (6 os.) osoby z wykształceniem policealnym, 28% (45 os.) z wykształceniem średnim; 11% (18 os.) z wykształceniem zawodowym, 13% (21 os.) z wykształceniem gimnazjalnym (odpowiedzi gimnazjalistów, których edukacja nie jest jeszcze zakończona) i 7 % (11 osób) z wykształceniem podstawowym. Z analizy przedstawionych danych wynika, że badani reprezentują dość wysoki poziom wykształcenia, bowiem blisko 70% badanych posiada co najmniej średni poziom wykształcenia.

Najliczniejszą kategorię wśród przebadanych osób stanowiły osoby utrzymujące się z pracy najemnej (umowa o pracę, zlecenie, dzieło) oraz pracy na własny rachunek (własna działalność gospodarcza), - 56%. 21% utrzymuje się z renty/emerytury, 17% respondentów pozostaje na utrzymaniu członków rodziny (są to głównie uczniowie szkół). Osoby utrzymujące się z zasiłku dla bezrobotnych i z pomocy społecznej stanowili blisko 6% ogółu badanych. Dla jednej osoby głównym źródłem utrzymania była praca sezonowa/dorywcza/tzw. „na czarno”.

Respondentom uczestniczącym w badaniu przedstawiono listę problemów społecznych, które występują w mieście z prośbą o wskazanie skali uciążliwości i występowania danego problemu. Każdy z badanych mógł wskazać trzy odpowiedzi. Za najważniejsze problemy na terenie naszego miasta uznano: **uzależnienia** (aż 64%), **bezrobocie, brak pracy** (57%) oraz **ubóstwo, niewydolność materialna rodziny** (36%). W hierarchii ważności problemów społecznych, zaledwie 6% badanych wskazało na wielodzietność i problemy rodzin niepełnych, bezdomność - 12%, brak poczucia bezpieczeństwa(przestępczość) - 13% i przemoc w rodzinie 14% odpowiedzi.

Pytanie: Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszego miasta?

Na uzależnienia wskazała ponad połowa badanych: kobiet i mężczyzn, osób w wieku od 20 do 60 lat, a także ankietowani z wykształceniem podstawowym, średnim, policealnym i wyższym. Na wysoki oraz raczej wysoki poziom bezrobocia zwracali uwagę częściej mężczyźni, osoby w wieku 20-30 lat, jak również z wykształceniem podstawowym i policealnym.

6.1. Uzależnienia

Zdaniem 72% respondentów przyczyną występowania problemu uzależnienia w mieście jest przede wszystkim bezrobocie, utrata pracy, (72%), niezaradność życiowa (62%) i konflikt rodziny/rozpad rodziny (49%). Odpowiadający wskazali także na indywidualne skłonności do popadania w nałogi (41%), wzorce społeczne (23%) i dostępność środków psychoaktywnych (25%).

Pytanie: Jakie działania winny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Profilaktyka dzieci i młodzieży szkolnej/szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego to zdaniem 72% badanych działania, które powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Na drugim miejscu wskazano pomoc psychologiczno-terapeutyczną (54%), a następnie tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA (41%). Na profilaktykę dorosłych/kształtowanie świadomości wśród dorosłych zwróciło uwagę 32% ankietowanych.

6.2. Bezrobocie

Pomimo, że bezrobocie zostało uznane jako problem bardzo ważny w mieście (57% odpowiedzi), to mniej niż połowa badanych (41%) oceniła poziom bezrobocia jako przeciętny, raczej wysoki (27%) i wysoki (18%). Blisko 6% uznało, że bezrobocie pozostaje na niskim albo raczej niskim poziomie. Niecałe 9% odpowiadających nie miało zdania na ten temat.

Pytanie: Jakie kroki należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w mieście?

W celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w mieście, zdaniem ankietowanych, należałoby podjąć następujące kroki, przede wszystkim: tworzyć nowe miejsca pracy (tak odpowiedziało aż 69%), i korzystniejsze warunki podjęcia pracy dla absolwentów szkół (62%). Wyższe środki finansowe na aktywizację bezrobotnych jest dla 30% ważnym działaniem w celu poprawy sytuacji mieszkańców pozostających bez pracy. Zaledwie 8% ogółu badanych uważa, że wyższe zasiłki dla bezrobotnych poprawią sytuację osób bezrobotnych w mieście.

6.3. Ubóstwo

Zdaniem 62% ogółu badanych brak pracy decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie mogą wydostać się z ubóstwa. Dla 50% ankietowanych uzależnienia są tym czynnikiem determinującym trudną sytuację finansową osób a dla 51% - niezaradność życiowa. Ankietowani nie uzależniają pozostawania w ubóstwie od niepełnosprawności osoby, bowiem tylko niecałe 6% wskazało, że jest to czynnik decydujący o niemożności wydostania się z ubóstwa.

6.4. Niepełnosprawność. Osoby starsze

Według 49% ankietowanych problemem najczęściej dotykającym osoby niepełnosprawne w mieście jest brak odpowiednich ofert pracy, 47% - utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, 36% - ubóstwo, 32% - bariery architektoniczne, 29% - izolacja społeczna i 28% uznało, że mała liczba zakładów pracy chronionej jest dużym problemem dla osób niepełnosprawnych. Tylko 11% ogółu badanych wskazało na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.

Zapewnienie łatwiejszego dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną (56%) i większa liczba ofert pracy (53%) to w ocenie badanych głównie działania, które umożliwiłoby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym miasta. Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej (38%), likwidacja barier architektonicznych (37%) oraz pomoc psychologiczna, pedagogiczna i inna pomoc specjalistyczna to również ważne działania na rzecz integracji niepełnosprawnych. 23% ogółu badanych uważa,

że wyższe świadczenia pieniężne poprawiłyby udział niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.

Wśród przebadanych 79% uważa, że samotność jest problemem, który najczęściej dotyka osoby starsze, 56% że niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego, a 46% że tym czynnikiem jest ubóstwo. Znaczna część (36%) respondentów wskazała, że problemem osób starszych jest brak wsparcia ze strony rodziny.

6.5. Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Zdaniem 64% ankietowanych przyczyną bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego są uzależnienia. 46% respondentów zwróciło uwagę na bezrobocie. Zarówno przemoc w rodzinie, jak i niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze (po 37% odpowiedzi) są także ważnymi przyczynami niewydolności wychowawczej rodziców. Za najniższy czynnik bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych respondenci uznali niepełnosprawność/długotrwałą chorobę (9% wskazało taką odpowiedź).

Sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w mieście w ocenie badanych poprawiłoby: zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę (42%), szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci (41%), większa liczba ofert pracy (36%), pomoc terapeutyczna, szkoleniowa (35%), większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych oraz wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych (po 24% odpowiedzi). Za mało skuteczne działania w celu poprawy sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi ankietowani uznali pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej oraz pracę socjalną w środowisku (po 16 % odpowiedzi).

Przy okazji identyfikacji problemu bezradności rodziców zapytano o negatywne zjawiska występujące w naszym mieście a odnoszące się do dzieci i młodzieży. Wulgarność/agresję dostrzega aż 69% ankietowanych, zaniedbanie wychowawcze - 57% oraz sięganie po substancje uzależniające - 44% i demoralizację - 42% odpowiedzi. Blisko 2% respondentów podkreśla: trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i 5% sieroctwo, jako negatywne zjawisko odnoszące się do młodych mieszkańców Lubina.

6.6. Rodziny wielodzietne i niepełne

Chociaż wielodzietność i problemy rodzin niepełnych w skali najważniejszych problemów nie zostały wysoko ocenione (6%), respondenci widzą potrzebę działań poprawiających sytuację takich rodzin. Większość (60% ankietowanych) opowiedziała się za zwiększeniem bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych). Istotne są także wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych (40%), zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych (39%) oraz szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin (32% odpowiadających). Podobnie jak w przypadku rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani uznali pomoc

asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (np. z sąsiedztwa) za niezbyt skuteczne działania, w kierunku poprawy sytuacji takich rodzin (blisko 19% odpowiadających).

6.7. Bezpieczeństwo publiczne

Na pytanie: „Czy czuje się Pan/Pani bezpieczna na terenie miasta?”, aż 80% ankietowanych odpowiedziało, że „tak” i „raczej tak”. Niewielki odsetek, bo 15% odpowiedziało, że „nie” i „raczej nie” a 5% nie miało zdania w tym temacie.

Jednocześnie respondenci uznali za przyczynę braku poczucia bezpieczeństwa publicznego: zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy) – 63%, brak wystarczającej liczby patroli policyjnych- 58% i na trzecim miejscu, niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych - 43%. Przemoc domowa (blisko 11% odpowiedzi) i wzrost liczby bezdomnych (blisko 13% odpowiedzi) nie jest dla respondentów przyczyną wpływającą na poczucie bezpieczeństwa.

Większa liczba patroli Policji i Straży Miejskiej, zdaniem ponad połowy badanych (62%) wpłynęłaby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w mieście. Na ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu dla młodzieży wskazało 23% odpowiadających, a na akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień było 10% wskazań.

6.8. Przemoc domowa

Pomimo, że ankietowani nie uważają, że przemoc domowa jest istotnym czynnikiem wpływającym na bezpieczeństwo publiczne, to w najbliższym otoczeniu dostrzegają takie zjawisko (70% odpowiedzi), przy czym 36% słyszało o nim a 34% znało takie przypadki. 30% respondentów albo nie znało przypadków przemocy w rodzinie albo nie słyszało w ogóle o takim zjawisku w najbliższym otoczeniu

Za działania najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej respondenci uznali: izolowanie ofiar od osób stosujących przemoc (65%), tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy (63%), zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego (61%) oraz leczenie uzależnień (35%). Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych czy też umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia nie zostało wysoko ocenione wśród działań skutecznych na rzecz ofiar przemocy (odpowiednio: 12% i 19%).

6.9. Bezdomność

Mniej niż połowa przebadanych (37%) problem osób bezdomnych w mieście traktuje jako raczej istotny, zdaniem 23% problem jest istotny a zdaniem 25% ogółu badanych nieistotny i raczej nieistotny. Jednocześnie 15% nie miało zdania w tym temacie.

Większość respondentów (54%) uważa, że profilaktyka i terapia uzależnień to najskuteczniejsze działania w rozwiązywaniu problemu bezdomności. Wysoko oceniono (46%) aktywizację zawodową oraz zwiększenie liczby mieszkań

chronionych i socjalnych (39%) a także indywidualne programy wychodzenia z bezdomności (38%). Nisko oceniono (blisko 9%) działania integracyjne oraz szerszy udział organizacji pozarządowych w rozwiązaniu problemu bezdomności (niecałe 11% odpowiedzi).

6.10. Warunki życia

W ocenie aż 76% ogółu badanych warunki życia w mieście są dobre i raczej dobre. Jednocześnie 67% ankietowanych podkreśliło, że warunki życia w ostatnich 5 latach (2008-2012) poprawiły się lub raczej się poprawiły. Jako „raczej złe” warunki swojego życia oceniło niewiele ponad 2% ankietowanych a zmiany w ostatnich latach negatywnie oceniło niecałe 9% respondentów (7% raczej się pogorszyły, niecałe 2% pogorszyły się). Co piąty mieszkaniec naszego miasta (22%) ocenił swoje warunki życia jako przeciętne, natomiast 24% nie zauważyło żadnych zmian.

Pytanie: Jakie działania powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?

Mieszkańcy mogli również wypowiedzieć się co do podjęcia potrzebnych działań przez miejski samorząd, aby ograniczyć obszary problemów społecznych. Uznali oni, że najważniejszym jest: tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy (62%), pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych pozabudżetowych, w tym unijnych (42%) oraz kontynuowanie programów prac społecznie użytecznych i robót publicznych a także monitorowanie efektywnego wykorzystania środków pieniężnych z pomocy społecznej (po 39% odpowiedzi). Najmniej wskazań było do profesjonalizacji kadry pomocy społecznej oraz do sprawniejszego koordynowania działań lokalnych instytucji działających w sferze społecznej (odpowiednio: blisko 9% i 11%).

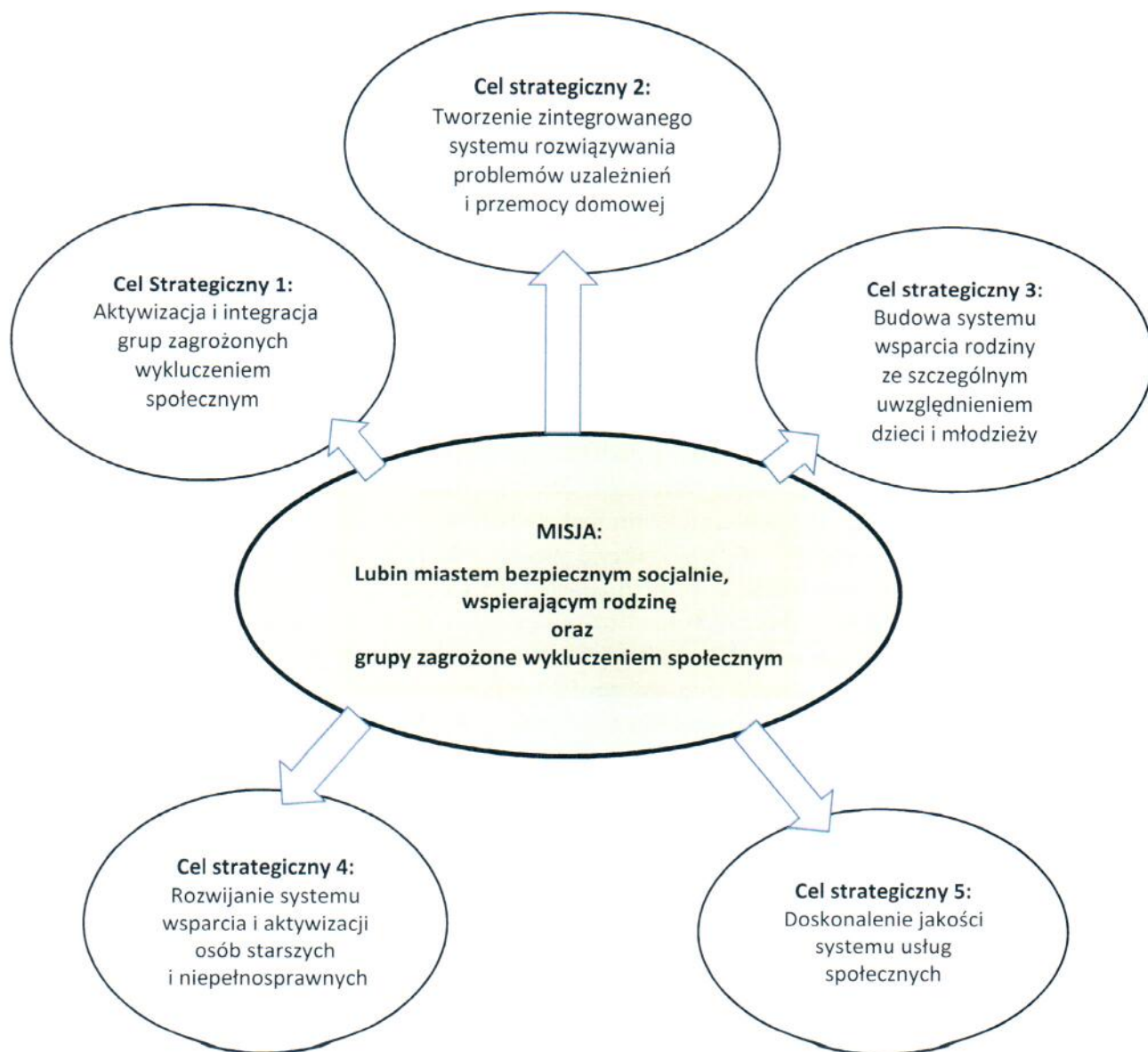

7. Misja, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

W tej części dokumentu przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe siedem lat. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

MISJA:

**LUBIN MIASTEM BEZPIECZNYM SOCJALNIE,
WSPIERAJĄCYM RODZINĘ
ORAZ GRUPY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM**

CEL STRATEGICZNY 1:

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Cele operacyjne:

1.1. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.1.:

1. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów i pracodawców, tworzących nowe miejsca pracy i zatrudniających osoby bezrobotne.
2. Koordynowanie kierunków kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy.
3. Wspieranie i upowszechnianie działalności spółdzielni socjalnych.
4. Rozwijanie stałej współpracy samorządu miejskiego i powiatowego Urzędu Pracy w zakresie aktywnych form zatrudnienia (organizowanie robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych a także staży zawodowych).
5. Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia poprzez zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego i socjalnego oraz doradztwa zawodowego.
6. Współudział jednostek pomocy społecznej w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego skierowanych do osób pozostających bez pracy i bezrobotnych mieszkańców miasta.
7. Zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem.

1.2. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.2:

1. Zmniejszanie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez pomoc społeczną i działające w tej sferze organizacje pozarządowe.
2. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia ubóstwa poprzez objęcie wsparciem dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinie/środowisku narażonym na wykluczenie społeczne.
3. Zapewnienie najuboższej ludności miasta jednego gorącego posiłku dziennie.
4. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla organizacji pozarządowych, działających w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
5. Stałe upowszechnianie informacji o rodzajach pomocy pieniężnej i niepieniężnej oferowanej przez różne instytucje i organizacje pozarządowe.
6. Opracowanie i realizacja programów pomocy socjalnej ukierunkowanej na grupy społeczne szczególnie zagrożone ubóstwem.
7. Systematyczne doszktałanie pracowników socjalnych w zakresie rozwoju nowych instrumentów w pracy socjalnej, np. kontraktu socjalnego.

1.3. Wsparcie i aktywizacja osób bezdomnych.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.3.:

1. Systematyczny monitoring problemu bezdomności na terenie miasta.
2. Rozpoznawanie przyczyn bezdomności oraz upowszechnianie działań profilaktycznych i osłonowych w tym obszarze.
3. Praca socjalna z osobami bezdomnymi, zwłaszcza w oparciu o indywidualne programy wychodzenia z bezdomności.
4. Wsparcie i rozwój systemu wsparcia (poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, doradztwo zawodowe, prawne, pomoc finansowa i rzeczowa) dla osób i rodzin zagrożonych bezdomnością i wychodzących z bezdomności.
5. Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych, w tym w drodze współpracy z organizacjami pożytku publicznego.
6. Podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi budownictwa socjalnego

Odpowiedzialni za realizację celów: samorząd gminny, MOPS

Partnerzy: PUP, WUP, organizacje pozarządowe, sponsorzy, społeczność lokalna

Wskaźniki realizacji działań: stopa bezrobocia rejestrowanego, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w mieście; liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi; liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, bezdomności czy ubóstwa, liczba inwestorów czy nowych podmiotów gospodarczych, liczba opracowanych i realizowanych projektów (programów) w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych, liczba wydanych materiałów graficznych z zakresu problemu wykluczenia społecznego, liczba osób korzystających z usług klubu pracy, liczba usamodzielnionych klientów pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY 2:

TWORZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ

Cele operacyjne:

2.1. Przeciwdziałanie problemom uzależnień.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.1.:

1. Upowszechnianie wiedzy o formach i narzędziach pracy z osobami nadużywającymi alkoholu, zażywającymi narkotyki oraz uzależnionymi od innych substancji psychoaktywnych, członkami ich rodzin oraz społecznością lokalną, w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom tych zjawisk.
2. Tworzenie różnorodnych form wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.
3. Zintensyfikowanie stosowanych form profilaktyki alkoholowej, narkotykowej i nikotynowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Promowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień. Właściwe zagospodarowanie czasu wolnego.
5. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oferujących pomoc osobom uzależnionym oraz ich bliskim.
6. Promowanie zmiany zachowań i postaw mieszkańców wobec używek, zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
7. Przeciwdziałanie przemocy domowej i zaniedbaniom w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień.
8. Zwiększenie dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym.
9. Organizowanie dla kadry pomocy społecznej, oświaty, kuratorów, policji i ochrony zdrowia profesjonalnych szkoleń w zakresie rozpoznawania substancji psychoaktywnych oraz zachowań po ich zażyciu.
10. Monitorowanie problemu uzależnień na terenie miasta.

2.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.2.:

1. Upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jego przejawów i form.
2. Propagowanie w świadomości społecznej wzorców zachowań wolnych od agresji oraz kształtowanie postaw i sposobów reakcji wobec zjawiska przemocy.
3. Rozpoznawanie głównych przyczyn przemocy w rodzinie i podejmowanie działań mających na celu niwelowanie ich występowania i wpływu na relacje rodzinne.
4. Zintegrowany system pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.
5. Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznych narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz sprawcami przemocy.
6. Wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
7. Wspieranie działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Odpowiedzialni za realizację celów: samorząd gminny, MOPS, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

Partnerzy: instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, Komenda Powiatowa Policji, PCPR, grupy samopomocowe AA, kluby abstynenckie, media lokalne

Wskaźniki realizacji działań: liczba podjętych terapii przez osoby uzależnione i współuzależnione, liczba skierowanych na przymusowe leczenie, liczba realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, liczba przeprowadzonych szkoleń i liczba przeszkolonych, liczba osób objętych programami profilaktycznymi, badanie skuteczności programów wśród grup docelowych przeprowadzone badania wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Lubina, przeprowadzone badania w wytypowanych punktach sprzedaży, liczba materiałów graficznych rozprowadzonych wśród mieszkańców (ulotki, informatory), liczba artykułów poświęconych tematyce uzależnień i przemocy domowej (prasa), ilość czasu antenowego w lokalnych mediach (radio, telewizja, internet), liczba uczestników grup wsparcia.

CEL STRATEGICZNY 3:

**BUDOWA SYSTEMU WSPARCIA RODZINY ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM DZIECI I MŁODZIEŻY**

Cele operacyjne:

3.1. Wzmacnianie rodziny w pełnionych przez nią funkcjach opiekuńczo-wychowawczych poprzez kształtowanie kompetencji rodzicielskich i pozytywnych relacji dziecko – rodzice.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.1.:

1. Promowanie rodziny jako wartości w kształtowaniu osobowości każdego człowieka.
2. Tworzenie i rozwój rozwiązań służących wsparciu rodziców w pełnieniu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Włączanie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych.
4. Zwiększenie dostępności do bazy placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży. Właściwe zagospodarowanie czasu wolnego.
5. Upowszechnianie różnorodnych form opieki nad małym dzieckiem, w tym niepełnosprawnym.
6. Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej
7. Rozwój systemu wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz socjalnego ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo.
8. Wsparcie rodzin pracą asystenta rodziny oraz tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających.

3.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.2.:

1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich (dożywianie w szkole, system stypendialny, wyprawka szkolna, wypoczynek letni i zimowy, organizacja czasu wolnego).
2. Rozwój działań profilaktycznych skierowanych do dzieci pochodzących z rodzin ubogich, z uzależnieniami a także nieradzących sobie z problemami życia codziennego.
3. Upowszechnianie dostępności pomocy psychologicznej, pedagogicznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży szkolnej.
4. Tworzenie szkolnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażającym dzieciom i młodzieży.
5. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych oraz nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
6. Upowszechnianie idei wolontariatu i podejmowanie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży szkolnej.

3.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.3.:

1. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
2. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną; wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
4. Upowszechnianie informacji o podejmowanych działaniach oraz podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację celów: samorząd gminny, MOPS, jednostki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół Interdyscyplinarny

Partnerzy: sąd, kuratorzy zawodowi i społeczni, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, Komenda Powiatowa Policji, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczno, kluby sportowe, sponsorzy, wolontariusze, społeczność lokalna

Wskaźniki realizacji działań: liczba konsultacji i porad specjalistycznych (pedagogicznych, psychologicznych, prawnych) dla rodziców, liczba przeprowadzonych zajęć/ szkoleń/seminariów dla rodziców, liczba rodziców uczestniczących w zajęciach/szkoleniach, liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, liczba godzin pracy asystenta z rodziną, liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania w szkole, liczba zajęć pozalekcyjnych i organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży szkolnej, pomoc rzeczowa szkoły (wyprawki szkolne), liczba uczniów objętych pomocą materialną w postaci stypendiów szkolnych, liczba projektów promujących rodzinę jako wartość, liczba podmiotów współpracujących w zakresie pomocy rodzinie i dziecku, liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach.

CEL STRATEGICZNY 4:

**ROZWIJANIE SYSTEMU WSPARCIA I AKTYWIZACJI OSÓB STARSZYCH
I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Cele operacyjne:

4.1. Poszerzenie i poprawa oferty pomocowej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 4.1.:

1. Rozwijanie kompleksowej pomocy osobom starszym o ograniczonej samodzielności, w ich miejscu zamieszkania.
2. Monitoring problemu niepełnosprawności na terenie miasta.
3. Rozwój świadczonych usług opiekuńczych, w szczególności poprzez podnoszenie ich jakości.
4. Tworzenie grup wsparcia celem zapewnienia pomocy psychologicznej i oparcia społecznego osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.
5. Rozwój poradnictwa i prowadzenie edukacji w zakresie pielęgnacji i opieki nad osobami niepełnosprawnymi i ludźmi starszymi.
6. Wspieranie rozwoju wolontariatu realizującego programy na rzecz osób niepełnosprawnych i ludzi starszych.
7. Stworzenie bazy danych o osobach i placówkach świadczących usługi opiekuńcze i pielęgniarские.
8. Wsparcie materialne dla osób starszych, niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej

4.2. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich uprawnień.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 4.2.:

1. Poprawa w świadomości społecznej wizerunku osób niepełnosprawnych oraz osób starszych z problemami chorób otępiennych.
2. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnych sfer życia społecznego i zawodowego poprzez wykorzystanie nowych technologii.
3. Wzmacnianie potencjału osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Upowszechnianie informacji dotyczących uprawnień osób niepełnosprawnych oraz dostępnych form pomocy i organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych.
5. Kształtowanie świadomości na temat obowiązków w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi, wynikających z więzi rodzinnych.
6. Kształtowanie w świadomości społecznej pozytywnych postaw wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, wolnych od stereotypów, uprzedzeń i strachu.

4.3. Integracja ludzi starszych i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 4.3.:

1. Zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidowanie barier architektonicznych.
2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowo-rekreacyjnej i kulturalno-oświatowej.
3. Kształtowanie wśród mieszkańców miasta postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.
4. Działania na rzecz wzmacniania więzi międzypokoleniowej (młodzież-seniorzy).
5. Wspieranie i popularyzacja oferty spędzania czasu wolnego, rozwoju intelektualnego, aktywności fizycznej.
6. Poszerzanie działalności związanej z aktywizacją oraz integracją społeczną seniorów.
7. Współpraca w zakresie realizacji programów promujących zdrowie wśród osób starszych.
8. Wzrost poziomu kształcenia osób niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację celów: samorząd gminny, MOPS,

Partnerzy: instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, społeczność lokalna, PZON, placówki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe, WTZ

Wskaźniki realizacji działań: liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, liczba zajęć terapeutycznych (terapię zajęciową) prowadzonych przez ośrodki wsparcia, liczba uczestników zajęć, liczba świadczeniobiorców objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności, liczba godzin usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, liczba mieszkańców objętych usługami opiekuńczymi oraz całodobową opieką, liczba godzin pomocy psychologicznej i liczba odbiorców tej pomocy, liczba godzin zajęć usprawniających i liczba odbiorców tych usług, liczba szkoleń w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, liczba uczestników szkoleń, liczba zrealizowanych programów/projektów na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzieży, liczba osób objętych tymi programami, liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych i/lub niepełnosprawnych (umowy o wolontariat), liczba materiałów graficznych/informacyjnych na temat podmiotów świadczących usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne, liczba projektów na rzecz wzmacniania więzi międzypokoleniowej (młodzież-seniorzy), liczba imprez sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych przygotowywanych z myślą o osobach starszych i niepełnosprawnych, liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do żłobków i przedszkoli.

CEL STRATEGICZNY 5:

DOSKONALENIE JAKOŚCI SYSTEMU USŁUG SPOŁECZNYCH

Cele operacyjne:

5.1. Profesjonalizacja kadr służb społecznych.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 5.1.:

1. Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji kadr służb społecznych.
2. Kształtowanie umiejętności niezbędnych do oddziaływań ukierunkowanych na rozpoznanie potrzeb osób, grup i społeczności lokalnej oraz ich aktywizację w celu samodzielnego rozwiązywania swoich problemów.
3. Tworzenie i upowszechnianie narzędzi profilaktycznych, mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadr służb społecznych.
4. Kształtowanie pozytywnego wizerunku kadr służb społecznych w świadomości społecznej.
5. Dopasowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.

5.2. Tworzenie i wzmacnianie systemów świadczenia usług społecznych opartych na partnerstwie i komplementarności działań.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 5.2.:

1. Wspieranie programów i projektów lokalnych oraz ponadlokalnych opartych na współpracy i partnerstwie.
2. Wspieranie i współdziałanie z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Umacnianie współpracy z samorządami lokalnymi i instytucjami administracji rządowej.
4. Wymiana informacji, wiedzy i doświadczenia pomiędzy organizacjami pozarządowymi, samorządami lokalnymi i instytucjami administracji rządowej.
5. Inicjowanie i wspieranie rozwiązań mających na celu zwiększenie efektywności świadczenia usług społecznych, w tym gospodarowania środkami finansowymi systemu pomocy społecznej.
6. Wsparcie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz poradnictwo w zakresie pozyskiwania grantów, dotacji i pozostałych środków finansowych pochodzących z innych źródeł niż samorządowe.
7. Propagowanie działań prospołecznych, wolontariatu, filantropii i innych form działalności na rzecz drugiego człowieka, grup społecznych i środowiska lokalnego.

Odpowiedzialni za realizację celów: samorząd gminny, MOPS

Partnerzy: instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna

Wskaźniki realizacji działań: liczba specjalistycznych szkoleń i liczba uczestników szkoleń, liczba przedsięwzięć remontowych i inwestycyjnych wpływających na warunki pracy i jakość świadczonych usług, badanie jakości świadczonych usług, liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej, liczba dofinansowanych przedsięwzięć organizacji pozarządowych, w tym pożytku publicznego, wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym z budżetu samorządu gminy na realizację zadań publicznych, badanie jakości świadczonych usług pomocy społecznej.

8. Wdrożenie i monitoring Strategii Społecznej

Dla prawidłowej realizacji Strategii Społecznej konieczne jest prowadzenie stałych działań monitorująco-oceniających stan prac nad jej wdrożeniem. Prowadzone działania mają na celu uzyskanie informacji o tym czy:

- założone cele i kierunki działań są realizowane;
- założone cele i zadania są zasadne;
- zachodzi konieczność modyfikacji działań w przypadku zagrożeń realizacji założonych celów lub przeorientowania celów i kierunków działań;
- nakłady na realizację działań są adekwatne do efektów w perspektywie krótko i długofalowej;
- zapewniona zostanie trwałość rezultatów realizacji działań.

Monitoring Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 opierać się będzie na dwóch komplementarnych procesach, łączących w sobie elementy monitoringu i ewaluacji. Pierwszym z nich jest ocena poziomu realizacji celów strategicznych określonych w niniejszej Strategii Społecznej na podstawie informacji sprawozdawczych i danych statystycznych. Drugi z procesów koncentrować się będzie na analizie skuteczności i efektywności narzędzi stosowanych w procesie osiągania celów strategicznych.

Połączona analiza obu aspektów pozwoli na sformułowanie wniosków co do osiągniętych rezultatów, a jednocześnie umożliwi dokonanie niezbędnych modyfikacji czy korekt w odniesieniu do przyszłych kierunków działań, jak i sposobów dążenia do przyjętych celów.

Za podstawowe źródła informacji służące monitorowaniu Strategii Społecznej powinny zostać uznane następujące elementy:

- wskaźniki określone dla poszczególnych celów strategicznych, pozwalające określić poziom zaawansowania realizacji celów oraz kierunek zmian wynikających bezpośrednio lub pośrednio z działań podejmowanych w ramach Strategii Społecznej;
- dane statystyczne;
- informacje sprawozdawcze będące opisowym podsumowaniem konkretnych działań i projektów służących realizacji celów strategicznych;
- empiryczne badania ewaluacyjne.

W celu zharmonizowania metodologii prowadzenia działań monitorująco-ewaluacyjnych rekomenduje się utworzenie Zespołu ds. monitorowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Lubina na lata 2014-2020. Do kompetencji Zespołu należałaby m.in. ocena poziomu wdrożenia poszczególnych celów oraz realizacji kierunków działań. Wyniki prac Zespołu winny być przekazywane Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej.

9. Ramy finansowe

Podstawowym źródłem finansowania działań strategicznych ujętych w Strategii Społecznej są środki własne Gminy Miejskiej Lubin. Dodatkowymi źródłami finansowania będą:

- środki krajowe pochodzące z budżetu państwa (np. w ramach realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, środki z funduszy celowych, np. PFRON, Fundusz Pracy, środki programów krajowych),
- środki pochodzące z Narodowego Funduszu Zdrowia,
- środki pochodzące z funduszy unijnych,
- środki własne organizacji pozarządowych.

Zakończenie

Organizacja systemu pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Lubin jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, działania podejmowane przez ośrodek pomocy społecznej powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zaspokajanie wszystkich potrzeb klientów pomocy społecznej, bez ich aktywnego udziału, może spowodować stan wyuczonej bezradności i pozbawić motywacji do podejmowania wysiłku związanego z wychodzeniem z bezrobocia, bezdomności czy uzależnienia.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na:

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- partnerskie działanie instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

Zapisy zawarte w niniejszej Strategii Społecznej realizowane będą zgodnie z ustalonymi działaniami, w zależności od pozyskanych środków finansowych.

Strategia Społeczna jest dokumentem otwartym. Będzie podlegać okresowym ocenom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami Gminy i wymogami prawa.

Zgodnie z celami strategicznymi niniejszej Strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Lubina, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, osób/rodzin z problemami uzależnień oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Górzyński

Spis tabel i wykresów

- Tabela nr 1. Ludność miasta Lubina zameldowanych na pobyt stały w latach 2008-2012
- Tabela nr 2. Ludność miasta Lubina wg płci i aktywności zawodowej w latach 2008-2012
- Tabela nr 3. Ruch migracyjny ludności Lubina w latach 2008-2012
- Tabela nr 4. Ludność powiatu lubińskiego w wieku 13 lat i więcej w latach 2002 i 2011
- Tabela nr 5. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do lubińskich placówek oświatowych
- Tabela nr 6. Liczba przeprowadzonych interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2008-2011
- Tabela nr 7. Liczba ofiar przemocy domowej. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2008-2011
- Tabela nr 8. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2008-2012
- Tabela nr 9. Liczba mieszkańców Lubina w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2012
- Tabela nr 10. Liczba osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Miejskiej Lubin w latach 2011-2012
- Tabela nr 11. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych
- Tabela nr 12. Liczba osób objętych poradnictwem w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2008-2012
- Tabela nr 13. Bezrobotni z terenu Gminy Miejskiej Lubin
- Tabela nr 14. Powody przyznania pomocy mieszkańcom Lubina w latach 2008-2012
- Tabela nr 15. Wybrane kategorie osób, którym udzielono pomocy i wsparcia, wg wieku, aktywności zawodowej i płci
- Tabela nr 16. Przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2008-2012
- Tabela nr 17. Przyznanie świadczeń rodzinnych w latach 2008-2012
- Tabela nr 18. Wartość udzielonej pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo
- Tabela nr 19. Struktura wydatków na poszczególne zadania ustawowe
-

- Wykres nr 1. Liczba przestępstw popełnionych na terenie miasta Lubina w latach 2008-2012
- Wykres nr 2. Wybrane kategorie przestępstw popełnionych na terenie miasta Lubina w latach 2008-2012
- Wykres nr 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2008-2012
- Wykres nr 4. Problem uzależnienia od alkoholu na terenie miasta Lubina w latach 2008-2012
- Wykres nr 5. Liczba osób bezdomnych objętych świadczeniami z pomocy społecznej w latach 2008-2012
- Wykres nr 6. Liczba osób bezrobotnych na obszarze działania PUP w Lubinie w latach 2008-2012
- Wykres nr 7. Stopa bezrobocia w powiecie lubińskim w latach 2008-2012

